ЗАЯАНЫ ХАНИА

ШИНЖИН ТАНИХ

ЗУРХАЙН ТОВЧ

ОРШВОЙ

Эмхэтгэн хэвлэлд бэлтгэсэн Ш. Агваандондов

ЗАЯАНЫ ХАНИА ШИНЖИН ТАНИХ ЗУРХАЙН ТОВЧ ОРШВОЙ

Улаанбаатар хотноо 1992 онд эрхлэн хэвлүүлсэн номоос

Цогт охин тэнгэр сангийн захиалгаар Цагаан бамбарууш хэвлэлийн газарт 2022 онд цахим хэлбэрт хөрвүүлэв.

ЦАХИМ НОМЫН САН: www.e-nom.mn

Уг номыг “Болор дуран” шалгуураар шүүсэн болно.
Программтай танилцах бол сурталчилгаа дээр товшиж холбоос руу орно уу.

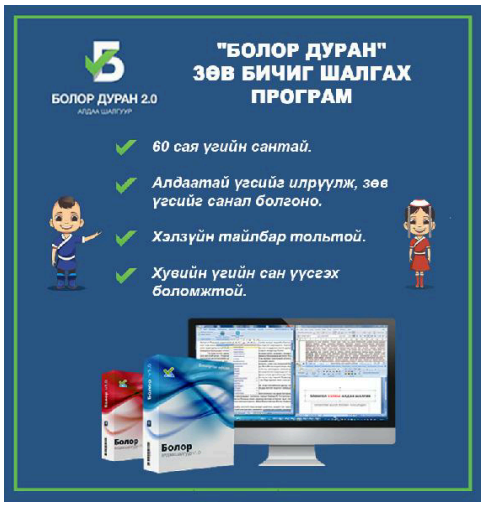

ЭРХЭМ УНШИГЧ ТАНЫ АНХААРАЛД (ӨМНӨХ ҮГ)

Гэр бүл болж, айл гэрийн гал голомт үүсгэн аж төрөх нь хүмүүн төрөлхтний эгэл зуршил төдий бус утга учир төгөлдөр эрхэм жам ёсон билээ. Чухам иймээс гэр бүл, айл өрхийг улсын үндэс, төрийн тулгуур хэмээн өвөг дээдсийн үеэс нэн чухагт тооцож, бэр хүргэн сонгох, гэр бүл болох үйл хэргийг хөнгөн хуумгай шийдэхийг цээрлэж, хожмын өрх гэрийн эзэн, эзэгтэйн хувь тавилан, заяа төөрөг ямар байхыг төрсөн жил, сар, өдөр, цаг хийгээд мэнгэ, махбод, суудал зэрэг хэрхэн нийцэн шүтэлцэж буйг зурхайн ухаанаар шинжин тогтоож, эс нийцэх таацахыг угтан харж сэрэмжлэх, үл ялих саад тотгорыг засаж залах, гэр бүл бологсдын насан туршийн заяа тавилан тэгш түвшин байхын үүдийг зохист нийцүүлэн нээхийг чухалчилж байсан бөлгөө. Түүнчлэн манай монголчууд цусан төрлийн холбоо наад зах нь есөн үе мултрахаас дотогш гэр бүл болох алдаа эндлийг сэрэмжлэн удам судрын бичиг дансыг нягт нямбай хөтөлдөг, эцэг эхийн талын өвөг дээдсийн үеэс уламжилж ирсэн тэрхүү бичиг судрыг үргэлжлүүлэн ураг төрөл, хамаатан саднаа нэгд нэгэнгүй сайн мэддэг байсны ачаар цусан төрөл ойртохын осол хөнөөлд хошуу хотол, аймаг, улсаараа нэрвэгдэлгүй олон зууны босгыг давсаар ирсэн билээ. Өвөг дээдсээс уламжлан үлдсэн түүх судрын хуудсыг сөхөн үзвээс гэр бүл үүсгэхдээ гэрлэгсдийн төрсөн жил, мэнгэ, суудал, махбодын шүтэлцээг сайтар анхаарч зурхайн ухаанаар зохист нийцүүлдэг байжээ. Түүнчлэн бэр гуйх, хүргэн шинжих, хурим найр хийх жил, сар, өдөр, цаг хийгээд од, гарагийн байршил, унах морины зүс, өмсөх хувцасны өнгийг хүртэл тохируулан чанд баримталдаг байсан бөлгөө. Эл бүхнийг эргэцүүлэн бодвоос шинэ гал голомт, өрх бүл үүсгэх нь үр удмаа залгамжлуулан, улс үндсээ бататгах эрхэм үүрэг, чухал үйл хэмээн бусад улс үндэстний нэгэн адил манай монголчууд онцгой анхаарч ирсний нэгэн зүйлийн нотолгоо мөн гэлтэй.

Их зурхайч Лувсанданзан айлдахдаа:

Огторгуйд оршигч одон гараг
Орчлонгийн хүмүүст сайн муугаар нөлөөлнө

хэмээн сургасан нь хүмүүн төрөлтний аж төрөл сансар огторгуйн гараг эрхэс, цаг хугацааны хэмнэл, давтамж хэлбэлзэлтэй шүтэлцээтэйг

заасан хэрэг. Энэ нь дорно дахины улс үндэстэн, түүний дотор монголчууд шинэ өрх гэр үүсгэхдээ зурхайг эрхэмлэдэг байсан нь мухар сүсэг шашин шүтлэгээс ангид бөгөөд өдгөө цагийн ухагдахуунаар тайлбарлавал чухамдаа шинжлэх ухааны шинж чанартай мэдлэгийг мөрдлөг болгосоор ирсэн уламжлалтай байжээ гэхэд хилсдэхгүй. Монголчуудын эл уламжлалыг бурхны шашныг доройтуулагчид нэгэн үе ашиглан зурхайн ухааныг шүтлэг бишрэлтэй хэтэрхий хутган бүрхэгдүүлж, улмаар монгол оронд нэг намын дарангуйлал тогтож эхэлсэн 1930 хэдэн оноос хойш зурхайг шашны мунхруулга, хоцрогдсон бүдүүлэг цагийн сургаал, явдал мэтээр адлан хорьж уламжлал тасрахад хүргэснийг өдгөө арай ядан сэхээх хандлага илэрч байна. Хагас зуу гаруй жил хаалттай, хориотой асан зурхайн ухааныг сэргээн түмэн олныхоо тусын тулд хэрэглэхдээ өнгөрсөн нэг хоёр жилийн хугацаанд зурхай сонирхогч, судлагч, мэргэжих хүсэлтний сэргээсэн, бүтээсэн нь чамлахааргүй боловч басхүү гэнэдэж эндсэн нь нэлээд буй. Тийнхүү алдаж эндүүрсний гол шалтгаан нь сайтар суралцан зурхайн ухааны мэдлэгтэй болоогүй байж цагийн аяс, түмэн олны хүсэл сонирхолд хөтлөгдөн зурхайн бэлэн ном судрыг хагас дутуу хуулбарлан яарч адгасан хийгээд мэдлэг мэргэжил нимгэн байж мэддэг чаддагийн шийр заан зоргоороо туйлсантай холбоотой болов уу.

«Заяаны ханиа шинжин таних зурхайн товч» хэмээх эл бяцхан товхимлыг бүтээгчид дээр өгүүлсэн алдаа мадаг, буруу хазгай явдлыг давтахгүйг хичээхийн учир монгол төвд хэлээр туурвисан зурхайн судар бүтээлийг мэдлэг чадлынхаа хэрээр шүүн үзэж, уншигч түмэн олондоо өргөн барихдаа өөрсдөө ухаан зарж шинээр туурвих, мэдэмхийрэн донгодохыг цээрлэн аль болохоор уг эх бүтээлийн утга санааг өдгөө цагийн уншигч түмэнд ойлгохуйяа хялбар, хэрэглэхүйеэ дөхөм байгаасай гэсэндээ хэл найруулгыг өдгөөчилж, зураг, хүснэгт хавсаргасныг өршөөн соёрхоно уу?! Ийнхүү зурхайн ном судрыг бүдүүн зүрх гарган хялбаршуулах нь шинээр бүтээн туурвихаас хол дутуугүй бэрх, цаг хугацаа хөдөлмөр, зохих мэдлэг шаардах учраас хуучин цагийн Далай Чойнхор вангийн хүрээнээ шавилан сууж Чойр, Мамба, Зурхайн дацанд бурхан багшийн онол сургаал, анагаах ухаан, зурхайн ухаан судлан улмаар сурсан мэдсэнээ хатуу цагийн салхинаа гээлгүй үргэлжлүүлэн төвд хэлнээс олон түмэндээ хэрэгтэй ном судар уйгагүй хөрвүүлэн түгээсээр өдгөө хүрсэн өвгөн буурал И. Дэмбэрэл

гуай эл судрыг бүтээхэд хүчин тусалсныг гүнээ талархсан сэтгэлийн угаас онцлон тэмдэглэе.

Хэдийгээр монгол түмэн айсуй хорин нэгдүгээр зууны босго алхахын өмнө цаг төрийн үймээн, шинэчлэл өөрчлөлтийн давалгаанд өртөн нийгмийн хувьсал шилжилт хэмээх өнөө үеийн хямралын хамаг хүндийг үүрэн ядарч зүдэрч буй боловч хойчийг залгамжлах үр хүүхэд, шинэ зуунд аж төрөх залуус өрх гэр, гал голомтоо үүсгэн монгол туургатны удам угсааг залгамжлах, улсын үндэс, төрийн тулгуураа бататгах үйлс дэлгэрсээр, завсаргүй үргэлжилсээр байна. Чухам эл учраас шинэ айл гэрийн эзэн бүстэй, бүсгүй залуус маань заяаныхаа ханийг шинжин танихад өчүүхэн төдий боловч тус болоосой гэсэндээ бидний хэдэн хүн чадан ядахаараа хичээн зүтгэж эл бяцхан товхимлыг Та бүхэнд өргөн барилаа. Алдсан, эндсэн, гээгдүүлсэн, ташаарсан зүйл байваас шударга голч сэтгэлээр илэн далангүй шүүмжлэн айлдваас бидний цаашдын үйл хэрэгт тустайг өчсүү.

Эрхэм уншигч Таны буян арвижиж сайн заяа дэлгэрэх болтугай.

Ш. АГВААНДОНДОВ
Ц. НАЦАГДОРЖ

Тэргүүн бүлэг : ГЭР БҮЛ БОЛОГСДЫН МАХБОД, МЭНГЭ, СУУДЛЫГ УЧРУУЛАХ ЁС

Бүстэй, бүсгүй хэн боловч зүс царай, бие галбир, ааш зан, ухаан билэг, авьяас чадлаараа өрөөл бусдаасаа ялгаатай төдийгүй буян хишиг, насны титэм, заяа тавилан нь ондоо байдгийг зурхайн ухаанаар шинжвээс төрсөн жил, сар, өдөр, цагийн төөрөг («Хүний төрсөн жил, сар, өдөр цагийн төөрөг оршвой» УБ 1992 он), эцэг эхийн болоод өөрийнх нь төрсөн жилийн махбод, мэнгэ, суудал хэрхэн нийцэн шүтэлцсэн, ямар од, гарагийг онож хорвоод мэндэлсэнтэй холбоотой бөлгөө. Эл учраас гэр бүл болох эрэгтэй эмэгтэй хүмүүсийн насан туршийн заяа тавилан, зураг төөрөг ямар байхыг амраг хосын төрсөн жилийн амин хийгээд хийморь махбод; эрхтэн хийгээд биеийн махбодоор шинжин таних, тэдний есөн мэнгэ, найман суудлыг зохист нийцүүлэн учруулах, эрхтэн хийгээд амин махбодын шүтэлцээгээр тодорхойлох ёсыг юуны өмнө мэдэх учиртай. Энэ тухай тэргүүн бүлэгт зурлага, жишээгээр өгүүлэхийг эрхэм уншигч авгай Та соёрхоно уу?

Нэг. Төрсөн жилийнхээ амин болон хийморь махбодыг нийцүүлэн гэрлэх ёс

Гэрлэхээр завдан буй бүстэй, бүсгүй хоёрын хосоор аж төрөх хожмын хувь заяа ямар байх нь тэдний амин хийгээд хийморь махбод хэрхэн нийцэн тохирсноос юуны өмнө шалтгаална хэмээн зурхайн ухаан үздэг. Ер аливаа хүний төрсөн жилийн амь, бие, эрхтэн, хийморь, сүлд махбод ямар байхыг билгийн тооллын тухайн жилийн зурлага хүснэгтээс хялбархан олж болно. Эрхэм уншигч авгай Та төрсөн жилийнхээ махбодыг олоход төхөм болгож «Эр эм хүмүүний махбодыг олох нэгэн жаран жилийн хүснэгт»-ийг эл товхимолд хавсаргасныг (Хавсралт № 1) үзнэ үү. Жишээлбэл тэрхүү хүснэгтээс модон эр хулгана жил төрсөн хүний амин махбод нь ус, биеийн махбод нь төмөр, эрхтний махбод нь мод, хийморийн махбод нь мод, сүлдний махбод нь төмөр байна.

Нэгэн бүтэн жаран жилд модон эр хулгана жил ганц удаа тохиох учраас билгийн тооллын жилийг аргын тооллын жилтэй харьцуулсан цаг тооны бичгийг үзвэл 1984 онтой дүйж байна. (Хавсралт № 2-ыг үзнэ үү!» Энэ мэтчилэн гэр бүл болох эр, эм хүмүүн өөрсдийнхөө төрсөн жилийн амь, бие, эрхтэн, хийморь, сүлдний махбод ямар буйг

эл товхимлын дээр дурдсан хүснэгтээс үзэж тэмдэглэн авах, эс бөгөөс ой тойндоо тогтоон юуны өмнө амин хийгээд хийморь, махбодынхоо нийцэл тохироог үзнэ. Ийнхүү үзэхдээ мод, гал, шороо, төмөр, усан махбодын алинд төрсөн жилийн амь, бие, эрхтэн, хийморь оршин буйг ажиглаарай. Таван махбод хоорондоо эх, хүү, нөхөр, дайсны шүтэлцээтэй байдаг. Үүнийг ухаж ойлгоход дөхөм болгон тайлбарлаваас модон махбодын хүү нь гал махбод бөгөөд эх, хүүгийн барилдлагатай. Модон махбодын нөхөр нь шороон махбод тул нөхрийн барилдлагаа шүтэлцээтэй, модон махбодын дайсан нь төмөр тул ямагт сөрөг буюу дайсагнах харилцаатай байдаг гэсэн үг.

Жишээлбэл:

— Гэр бүл болох эр хүний амин махбод нь шороо, эхнэр болох хүний амин махбод нь төмөр байвал шорооны хүү төмөр учир эх хүүгийн барилдлагатай, ханилан сууваас урт насалж удаан жаргана.

— Ханилах эрийн амин махбод нь ус эхнэр болох хүний амин махбод гал байвал галын дайсан ус тул хоорондоо үл зохилдон хэл ам, хэрүүл тэмцэл үл тасарна.

— Ханилах эр хүний амин махбод нь шороо, эхнэр болох хүний амин махбод нь ус бол шорооны нөхөр ус тул нөхрийн барилдлагатай, айл гэр болбол эв эетэй, сайн сайхан аж төрөх нигууртай.

Заяаны ханиа шинжин таньж шинэ гал голомт үүсгэх хүмүүс дээрх жишээнээс санаа авч амин махбодынхоо тохироог шинжихдээ дор дурдсан барилдлагаа шүтэлцээний хураангуйг баримтлах нь зохистой.

Амин махбодын барилдлагаа, шүтэлцээ

1. Ханилах эрийн амин махбод нь эх, эмэгтэйн амин махбод нь хүүгийн барилдлагатай бол хэн алиндаа заяаны ханийн учралтай бөгөөд нас урт, ханилгаа удаан хагацашгүй, хэрүүл тэмцэл үгүй, өрөөл бусдад хүндлүүлэн тус дэмийг хүртэж, аз жаргалтай аж төрөх заяа төөрөгтэй. Тухайлбал: Мод+Гал; Гал+Шороо; Шороо+Төмөр гэх мэт.

2. Гэр бүл болох эр, эм хоёрын амин махбод нь нөхрийн барилдлагатай бол бие биедээ элэгсэг дотно, санаа сэтгэл түвшин сайхан аж төрөх нигуур буй. Тухайлбал: Мод+Шороо; Шороо+Ус гэх мэт.

3. Гэр бүл болохыг завдан буй эр, эм хоёрын амин махбод нь дайсагнах харгалдаатай бол өвөр хоорондоо санаа сэтгэл, ааш зан үл

зохилдон хэл ам, хэрүүл тэмцэл тасрахгүй, гарз гарлага, гай барцад нүүрлэмтгий тул ханийн жаргал эдлэхгүй, гэр бүл салж сарних нь хялбар бөлгөө. Тухайлбал: Мод+Төмөр; Гал+Ус; гэх мэт.

Хийморь махбодын барилдлагаа шүтэлцээ

1. Гэр бүл болох, эр, эм хүмүүний хийморь махбод нь хоорондоо эх, хүүгийн барилдлагатай бол төрсөн эх, хүү хоёр шиг бие биедээ элбэрэл, энэрэлтэй, санаа сэтгэл, амь амьдрал нэгтэй, дээдэс тэтгэж, өрөөл бусад хүмүүс тусална, зорьсон хэрэг, үйлс нь бүтэмжтэй, сайн сайхан аж төрөх заяатай. Тухайлбал: Мод+Гал; Гал+ Шороо; Шороо+Төмөр; гэх мэт.

2. Гэр бүл бологсдын хийморь махбод нь нөхрийн барилдлагатай бол бие биедээ элэгсэг дотно, эв найртай, урт удаан наслан аз жаргалтай аж төрөх нигууртай. Тухайлбал Мод+Шороо; Шороо+Ус гэх мэт.

3. Гэр бүл болохыг завдан буй эр, эм хоёрын хийморь махбод нь дайсагнах харгалдаатай бол өвөр хоорондоо санаа сэтгэл, ааш зан үл зохилдон, бие биеэ үгүйсгэн сөргөлдөх төдийгүй дээдэс тэтгэхгүй, өрөөл бусдын тус дэмийг үл хүртмүй. Тухайлбал: Мод+Төмөр; Гал+Ус гэх мэт.

Ижил махбодын сайн, муу үр

1. Гэр бүл болох эр, эм хоёрын хийморь махбод нь адилхан ус буюу шороо бол элдэв харшлах зүйлгүй сайн гэнэ.

2. Гэр бүл болох эр, эм хоёрын амин махбод адилхан ус буюу шороо бол мөн сайн.

3. Ханилахаар завдан буй эр эм хоёрын хийморь махбод ижилхэн гал, эс бөгөөс төмөр буюу мод учирваас муу

4. Мөн эр, эм хоёрын амин махбод ижилхэн төмөр буюу мод, эс бөгөөс гал учирваас муу болой.

Гэрлэх эр, эм хоёрын хувь заяаг тэдний эрхтэн (нууцгай) хийгээд амин махбодын шүтэлцээгээр шинжин танихуй

1. Гэр бүл болох эр, эм хоёрын амин хийгээд эрхтэн махбод нь тус бүр ижлээр хослон тохиосон байвал өвөр хоорондоо бие, сэтгэл таарамжгүй, үр хүүхэд заявч эрхтэн илүү, дутуу, эс бөгөөс өвчин ээрэмтгий, эцсийн бүлэгт үр удам тасрах осол хөнөөл нүүрлэнэ.

2. Гэрлэж буй эр, эм хоёрын эрхтэн махбод нь эх, амин махбод нь түүнтэй үрийн шүтэлцээнд тохиовоос төрүүлсэн үр хүүхэд нь барцадтай, бага балчир насандаа зовж зүдрэн насны шувтаргад өөдлөн жаргана.

3. Гэрлэж буй эр эм хоёрын эрхтэн махбод нь хүү, амин махбод нь түүнтэй эхийн барилдлагатай бол үр хүүхэд тогтохуйяа бэрх агаад өвөр хоорондоо хэл ам, хэрүүл маргаан үл тасрах авай.

4. Гэрлэхээр завдан буй эр эм хоёрын эрхтэн махбод нь амин махбодтойгоо нөхрийн шүтэлцээтэй бол мөн нэгэн адил үр хүүхэд тогтохуйяа бэрх агаад элдэв уршигт муу явдал нүүрлэмтгий.

5. Гэрлэхээр завдан буй эр, эм хоёрын эрхтэн махбод нь амин махбодтойгоо дайсагнахуйн шүтэлцээтэй бол ханилан сууваас зовлон гамшиг, үхэл хагацал нүүрлэх учир гэрлэхийг цээрлэнэ.

Хэдийгээр хайр сэтгэлээрээ гэр бүл болох хүсэлтэй боловч дээр өгүүлсэн таван учралаар харш бол хожмын муу үр дагавар, гаслант хувь заяа, тавилангаас хэн аль нь зориг тэвчээр гарган сэрэмжилбээс зохино.

Хоёр. Төрсөн жилийнхээ бие махбодыг нийцүүлэн гэрлэх ёс

Гэр бүл болох бүстэй, бүсгүй хүмүүс заяаны ханиа шинжин танихдаа зурхайн ёсоор бие махбод хэрхэн зохистойгоор нийцэж буй хийгээд эс зохилдохыг сайтар анхааран мэдэх нь чухал билээ. Үүнд: 1. Гэр бүл болохоор завдан буй эр, эм хоёрын бие махбод ижил гал байвал элдэв ад адалж, эр, эм хоёрын хэн нэг нь төөрөгт наснаасаа өмнө ертөнцийн мөнх бусыг үзүүлнэ. Үхэл хагацал үл дайран үр хүүхэд олон төрөвч тустай нь ховор агаад амь нас нь барцадтай.

2. Гэр бүл болох эр хүмүүний бие махбод гал, эм хүний бие махбод төмөр бол өвөр хоорондоо нийцтэй, үр хүүхэд заяаваас нас урт, эд хөрөнгө, буян хишиг арвин, харин өвчин эмгэг нүүрлэмтгэй бөлгөө.

3. Гэрлэхээр завдан буй эр хүмүүний бие махбод нь гал, эм хүмүүний бие махбод нь мод байвал хэн алиндаа харш, буян хишиг дутуу агаад хүү төрвөөс сайн, охин төрвөөс муу болой.

4. Ханилах эр хүний бие махбод нь гал, эхнэр болох хүнийх нь шороо бол зохист нийцнэ. Тэд үр хүүхэд олонтой, буян хишиг сайтай, нас урт, эдэлж хэрэглэх нь элбэг аж төрнө. Охин төрвөөс барцад ихтэй.

5. Гэрлэхээр завдан буй эр хүний бие махбод гал, эмэгтэйнх нь бие махбод ус бол ханилан сууваас хоорондоо үл зохилдоно, үр хүүхэд ховор, өвчин зовлон нүүрлэмтгэй, нас охор, ажил үйлс бүтэмжгүй, аж амьдрал дэгэн догонтой.

6. Гэрлэж буй эр, эм хоёрын бие махбод адил ус бол өвөр хоорондоо нийцтэй, насны залууд аж төрөл нь гачигдал зүдүүртэй боловч улам хойчдоо аз жаргалтай аж төрөх нигууртай. Үр хүүхэд цөөн, төрүүлсэн үр хүүхдэд нь барцад учрамтгай.

7. Ханилан буй эр хүний бие махбод нь ус, эхнэрийнх нь бие махбод төмөр бол үр хүүхэд заяана, нас урт, буян хишиг арвин, ажил үйлс нь бүтэмжтэй.

8. Ханилан буй эрийн бие махбод нь ус, эхнэрийнх нь бие махбод мод тохиовоос өвөр хоорондоо эв найртай, үр хүүхэд олонтой, нэн ялангуяа охин хүүхэд төрүүлбээс ээлтэй. Аж амьдрал, үйл хэрэг нь бүтэмжтэй, дэгжин дээшлэх нигууртай.

9. Гэрлэх эр хүний бие махбод ус, эхнэр болох хүний бие махбод шороо бол өвөр хоорондоо зохилдох боловч үр хүүхэд заяаваас өвчин эмгэг тусамтгай, буян хишиг хомс, эе эв муутай.

10. Гэрлэхээр завдан буй эрийн бие махбод ус, эмийнх нь бие махбод гал байваас өвөр хоорондоо харш, ханилан суувч аж төрөл ажил үйлс нь бүтэмжгүй, эд хөрөнгийн гарз их, үр хүүхдийн хувь заяа, тавилан муу болой.

11. Гэрлэх эр, эм хүмүүний бие махбод ижилхэн төмөр байваас эд хөрөнгө эдэлж хэрэглэх нь элбэг боловч эхнэр нь хүүхэд төрүүлэхдээ зовж зүдрэх, барцад ихтэй тул буян үйлдэж, эртнээс засал хийлгэн сэрэмжилбэл зохино.

12. Гэрлэхээр завдан буй эр хүний бие махбод төмөр, эм хүмүүний бие махбод мод байваас өвөр хоорондоо үл зохилдон аж төрөл, аливаа үйлс нь бүтэмжгүй, үр хүүхэд заяавч өвчин зовлон ээрэмтгий, хувь заяа нь дэгэн догонтой.

13. Ханилах эр хүмүүний бие махбод нь төмөр, эмийнх нь бие махбод шороо бол өвөр хоорондоо нийцтэй сайн, үр хүүхэд олонтой, буян хишиг арвин, нас урт, ажил үйлс нь бүтэмжтэй. Харин төрүүлсэн үр хүүхдэд нь үл ялиг барцад учирна.

14. Гэрлэхээр завдан буй эр хүний бие махбод нь төмөр, эм хүний бие махбод нь гал байваас өвөр хоорондоо нийлэх боловч төрүүлсэн үр

хүүхдэд нь өвчин зовлон нүүрлэмтгэй, ханилсан эр, эм хоёр ч эрүүлийн жаргал амсан эдлэх нь хомс болой.

15. Гэр бүл болох эр хүний бие махбод нь төмөр, эхнэр болох хүний бие махбод нь ус бол үр хүүхэд олон, нас урт, буян хишиг арвин, аж төрөл, ажил үйлс нь бүтэмжтэй сайн.

16. Гэрлэж буй эр эм хоёрын бие махбод нь ижил мод бол өвөр хоорондоо нийцтэй, буян хишиг хурж, харшилдах зүйл бараг үгүй боловч үр хүүхэд цөөн, төрүүлэхүйеэ бэрх болой.

17. Гэрлэхээр завдан буй эр хүний бие махбод нь мод, эмэгтэйнх нь бие махбод шороо байваас үр хүүхэд олон заях боловч өвчин зовлон ээрэмтгий, аж амьдрал нь өөдлөн дэгжихүйеэ бэрх.

18. Гэрлэх эр хүний бие махбод нь мод, эмэгтэйнх нь бие махбод ус бол ханилан сууваас сайн, үр хүүхэд олон, нэн ялангуяа охид төрвөөс ээлтэй сайн, элдэв барцад тохиолдох нь цөөн.

19. Гэр бүл болохыг завдан буй эр хүний бие махбод мод, эм хүний бие махбод төмөр байваас ханилгаа бүрэн төгөлдөр сайнгүй, үр хүүхдэд нь өвчин зовлон нүүрлэмтгэй, аж төрөл нь гачлан бэрхшээлтэй.

20. Гэрлэх эр хүний бие махбод мод, эхнэр болох хүний бие махбод гал байваас өвөр хоорондоо нийцтэй боловч үр хүүхэд цөөн, бүстэй хүүхэд төрвөл сайн, охин төрвөөс ээл муутай, барцад их.

21. Гэр бүл болох эр эм хоёрын бие махбод нь ижил шороо байваас өвөр хоорондоо нийцтэй, үр хүүхэд олон, эд хөрөнгө, эдэлж хэрэглэх нь элбэг, өвчин зовлон тохиолдох нь бага болой.

22. Гэрлэх эр хүний бие махбод шороо, эм хүнийх нь гал байваас өвөр хоорондоо таарамж сайн, аж амьдрал, ажил үйлс нь бүтэмжтэй, охин төрүүлбэл барцад ихтэй, хүү төрүүлбээс гэмгүй сайн.

23. Гэрлэхээр завдан буй эр хүний бие махбод шороо, эмэгтэйнх нь бие махбод төмөр байваас өвөр зуураа нийцтэй, аж амьдрал өөдрөг сайн боловч төрүүлсэн үр хүүхэд нь барцад ихтэй, өвчин ээрэмтгий.

24. Гэрлэхээр завдан буй эр хүний бие махбод шороо, эмэгтэйнх нь ус байваас зохицол нийц сайнгүй, буян хишиг хомс, аж амьдрал өөдрөг бус, үр хүүхэд цөөн.

25. Гэрлэх эр хүний бие махбод шороо, эмэгтэйнх нь бие махбод мод байваас үр хүүхэд олонтой боловч өвчин зовлон нүүрлэмтгий, аж амьдрал нь төдгүй... (Хавсралт № 2-оос төрсөн жилийнхээ махбодыг үзэж болно)

Гурав. Төрсөн жилийнхээ эрхтэн махбодыг нийцүүлэн гэрлэх ёс

Гэр бүл болох бүстэй, бүсгүй хүмүүсийн төрсөн жилийн эрхтэн махбод (нууцгай эрхтэн) хэрхэн нийцэн тохирсноос амраг хосын хувь заяа нэгэн адил шалтгаалдаг бөлгөө. Нэн ялангуяа үр хүүхэд олон, цөөн байх, эрүүл энх өсөн торних, өвчин зовлон тусах нь бага, хожмын хувь заяа, төөрөг тавилан ямар байх нь эцэг, эхийн эрхтэн махбод зохистой нийцсэн эсэхээс шалтгаална хэмээн зурхайн ном сударт өгүүлжээ. Үүнд: 1. Гэр бүл болох эр хүний эрхтэн махбод нь мод, эхнэр болох хүний эрхтэн махбод нь гал байваас хүү гурав, охин хоёрыг төрүүлэх агаад тэд өвчин зовлон ээрэхгүй өсөж торнин эцэг эхдээ ач тустай сайн хүмүүн болцгоож гэр хотлоороо жаргах нигууртай.

2. Гэр бүл болох эрэгтэйнх нь эрхтэн махбод шороо, эмэгтэйнх нь гал; эс бөгөөс эрэгтэйнх нь шороо, эмэгтэйнх нь төмөр; түүнчлэн эрэгтэйнх нь төмөр, эмэгтэйнх ус байваас эдгээр амраг хос зургаа хүртэл хүү, охин төрүүлэх агаад өвчин зовлон тусах нь бага, эрүүл энх өсөн бойжиж, буян хишиг хуран, угсаа язгуур арвижин дэлгэрнэ.

3. Гэрлэж буй эр хүний эрхтэн махбод нь ус, эхнэр болох хүний эрхтэн махбод нь мод тохиовоос хүү, охин хоёр төрүүлэх агаад эрүүл энх өсөн бойжиж, эцэг эхдээ ач тустай хүн болно. Гэр бүлийн буян заяа, аз жаргал дэлгэрнэ.

4. Ханилсан эр, эм хүмүүний эрхтэн махбод нь ижил шороо тохиовоос хүү гурав, охин гурав бүгд зургаа хүртэл хүүхэд төрүүлж тэд элдэв өвчин зовлон ээрэлгүй энх тунх өсөн нас биед хүрэх агаад эцэг эхдээ халамжтай, ач тустай, гал голомтоо эрхэмлэн залгамжилж, орон газартаа эзэн болон аз жаргалтай аж төрнө.

5. Гэрлэж буй эрэгтэй, эмэгтэй хоёрын эрхтэн махбод ижил ус бол өвөр хоорондоо сайтар нийцэх боловч үр хүүхэд цөөн заяана.

6. Гэр бүл болохоор завдан буй эр, эм хоёрын эрхтэн махбод ижил гал тохиовоос ханилан суувал гурван хүү төрүүлэх агаад өвчин зовлон нүүрлэн хоосон ядуугийн зовлон эдэлнэ.

7. Гэрлэсэн эр, эм хүмүүний эрхтэн махбод ижил төмөр байваас эх нь ихэд зүдэрч хүү төрүүлэх боловч өсөж торнихдоо гай барцад ихтэй, улмаар зовж зүдэрнэ.

8. Гэрлэж буй эр, эм хоёрын эрхтэн махбод нь ижил мод тохиовоос ихэд зүдрэн хүү, охин төрүүлнэ. Тэд эцэг эхээ өвдөж зовооно.

9. Гэр бүл болох эр хүний эрхтэн махбод нь гал, эхнэр болох хүний эрхтэн махбод нь төмөр тохиовоос ханилан сууснаас хойш таван хүүхэд төрүүлнэ. Тэднээс гурав нь эндэж болзошгүй, үлдэх үр хүүхдийг нь өвчин ээрч эцэг эхээ зовооно.

10. Ханилах эр хүний эрхтэн махбод нь мод, эмэгтэйнх нь төмөр байваас насны залууд гурван хүүхэд төрүүлж түүнээс хоёр нь эндэж болзошгүй. Улмаар хоёр охин төрүүлж зовлон жаргал ээлжлэх бөлгөө.

11. Гэр бүл болох эр хүний эрхтэн махбод нь шороо, эмэгтэйнх нь ус тохиовоос таван хүүхэд төрүүлэх тавилан буй. Тэднээс гурав нь эндэж болзошгүй, үлдэх үр хүүхэд нь барцад ихтэй, эцэг эхээ зовооно.

12. Эр хүмүүний эрхтэн махбод нь шороо, эмэгтэйнх нь мод тохиовоос ханилан суувал зургаан хүүхэд төрүүлэх тавилантай. Тэднээс дөрөв нь эндэж болзошгүй, үлдсэн үр хүүхэд нь барцад ихтэй.

13. Эр хүмүүний эрхтэн махбод нь ус, эмэгтэйнх нь гал бол ханилан сууваас гурван охин, нэг хүү төрүүлэх тавилантай. Төрүүлсэн үр хүүхдийн амь нас хэврэг тул зовлон үл тасарна.

14. Эр хүмүүний эрхтэн махбод нь мод, эмэгтэйнх нь шороо тохиовоос эхнэр болох хүндээ барцад түйтгэр учрах төдийгүй зургаан хүүхэд төрүүлж дөрөв нь эндэж болзошгүй, эс эндвээс барцад ихтэй.

15. Ханилах эр хүний эрхтэн махбод нь гал, эхнэр болох хүний эрхтэн махбод нь мод байваас өвөр хоорондоо нийцтэй гурван хүү, хоёр охин төрүүлэх тавилантай. Төрсөн үр хүүхэд нь энх тунх өсөн торниж аз жаргалтай аж төрнө.

16. Ханилах эр хүний эрхтэн махбод нь гал, эмэгтэйнх нь шороо байваас зургаа хүртэл хүү охин төрүүлж, энх тунх өсөж, эд баялаг элбэг дэлбэг аж төрнө.

17. Эр хүний эрхтэн махбод нь гал, эмэгтэйнх нь ус байваас ханилан суувал бие биедээ харшлах агаад гурван хүүхэд төрүүлж нэг нь эндэх, эс эндвээс зовлон барцад нүүрлэнэ.

18. Эр хүний эрхтэн махбод нь төмөр, эмэгтэйнх нь мод байваас ханилан суувал бие биедээ харш агаад гурван хүүхэд төрүүлэвч хоёр нь эндэж болзошгүй. Айл гэрийн аж төрөл, үр хүүхдийн буян заяа хомс, зовлон нүүрлэмтгий.

19. Эр хүний махбод нь төмөр, эмэгтэйнх нь гал байваас ханилан суувал эрдээ халгаа их, барцадтай агаад таван хүүхэд төрүүлэх тавилантай боловч дөрөв нь эндэж зовлон нүүрлэнэ.

20. Гэр бүл болох эр хүний эрхтэн махбод нь төмөр, эхнэр болох хүний эрхтэн махбод нь шороо байваас өвөр зуураа нийцтэй, аж төрөл, ажил үйлс нь өөдрөг, зургаан хүүхэд төрүүлэх тавилантай, үр хүүхэд нь эрүүл энх өсөн хүний зэрэгт хүрч сайн сайхан явах нигууртай.

21. Эр хүний эрхтэн махбод нь ус, эмэгтэйнх нь шороо байваас өвөр хоорондоо үл зохицон аж төрөл, ажил үйлс нь бүтэл хазгай, таван хүүхэд төрүүлэх тавилан буй боловч гурав нь эндэж болзошгүй, зовлон нүүрлэнэ.

22. Гэр бүл болох эр хүний эрхтэн махбод нь ус, эхнэр болох хүний эрхтэн махбод нь төмөр байгаад ханилан сууваас бие биедээ ээлтэй, нийцтэй, эд хөрөнгө идэж уух нь элбэг дэлбэг агаад зургаан хүү охин төрүүлэх тавилантай. Үр хүүхэд нь энх тунх өсөн торниж сайн сайхан явах нигууртай.

Дөрөв. Гэрлэгсдийн мэнгэ учруулах ёс

Гэрлэгсдийн хойшдын хувь заяанд нөлөө бүхий нэгэн хүчин зүйл бол 9 мэнгэний барилдааг тохируулах явдал мөн хэмээн үздэг билээ. Одон зурхайн мэнгэ гэдэг ухагдахуун бол хүний нүүр царай, бие дээр ил байдаг, мэнгэ бус одот тэнгэр, хөрст дэлхий хоёртойгоо төрсөн жилээрээ шүтэн барилдсан хүний амин хэмлэлийн 9 жилийн эерэг, сөрөг давтамжтай холбоотон ухагдахуун юм.

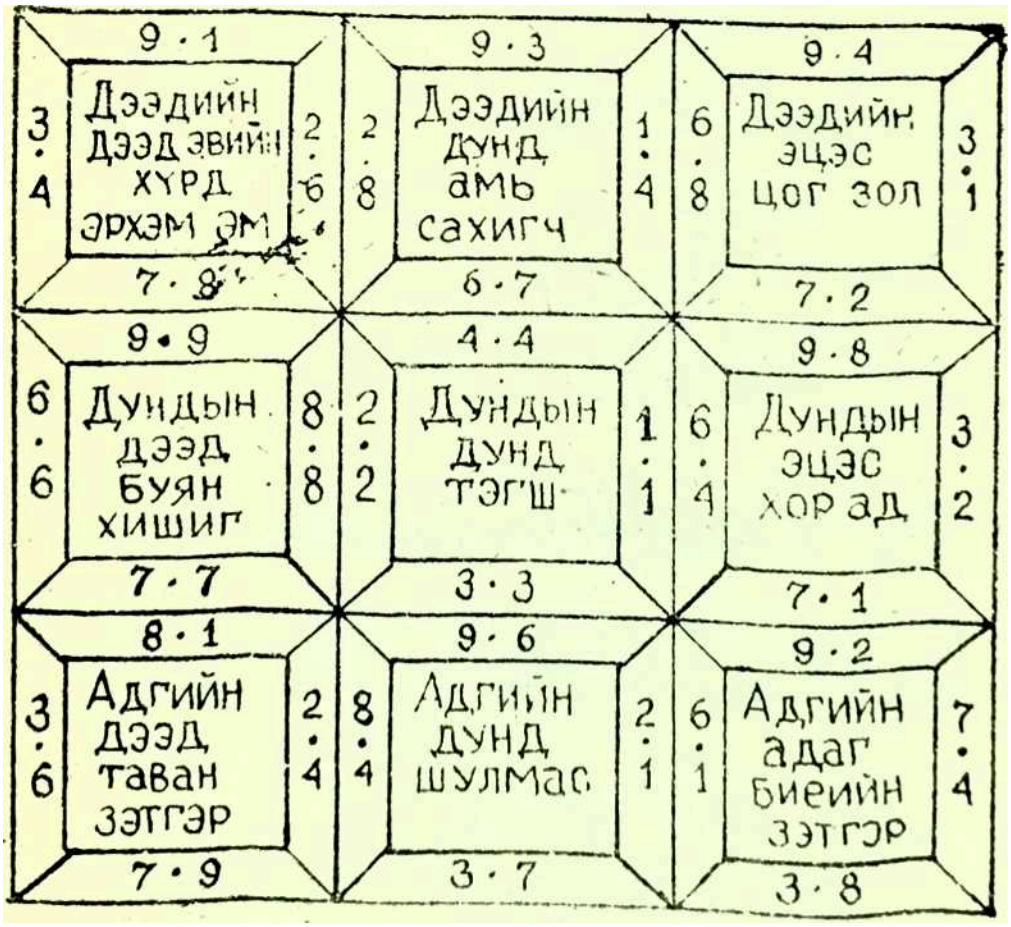

Гэрлэгсдийн есөн мэнгэний хүрд

Гэрлэгсдийн мэнгэний тохироо нь тэдний аж амьдрал, ажил үйлсийн амжилт, ааш зангийн нийлэмж, эдлэх амсах жаргал, зовлонг илэрхийлдэг бөлгөө. Үүнд мэнгэний тоо өнгийг дурдваас 1, 6, 8 цагаан, 7, 9 улаан, 2 хар, 3 хөх, 4 ногоон, 5 шар эдгээр ес болно. Гэрлэгсдийн мэнгэний учраа, түүний сайн, муу үрийг үзүүлсэн есөн мэнгэний хүрд буй. (Зураг № 1) Тэрхүү хүрднээс гэрлэгсдийн төрсөн жилийн мэнгэ хосоороо хэрхэн учирсныг үзээд «Есөн мэнгэний учралын үр» хэмээх гарчиг бүхий тайлбар, тайллаас сайн, муугийн үрийг лавлан үзнэ үү.

Зурхайн ёсоор бүсгүй хүний онцлогийг харгалзан 3 хөх мэнгэнээс бусад мэнгийг зурхайн зурлагаар тогтоосон өөр мэнгээр сольж болдгийг доорх хүснэгтээс үзнэ үү.

Эр, эм хүний төрсөн жилийн мэнгэ	9	8	7	6	5	4	3	2	1
Эм хүний солигдох мэнгэ	6	7	8	9	1	2	3	4	5

Эдгээр солигдсон мэнгэний 5 шараас бусад нь мэнгэний хүрдэнд тус тусынхаа байрыг эзэлснийг эрхэм уншигч авгай Та болгооно буй заа.

ТӨРСӨН ЖИЛИЙНХЭЭ МЭНГИЙГ ОЛОХ АРГА

Аливаа хүн төрсөн жилийнхээ мэнгийг олохын тулд аргын тооны насан дээрээ тухайн билгийн он тооллын жилийн мэнгэний тоог нэмж 9-ийн тоонд хуваахад үлдэгдэл хэд гарна тэр нь уг хүний мэнгэний тоо болно. Харин хуваахад үлдэгдэлгүй гарвал 9 улаан мэнгэтэй юм байна хэмээн үзнэ. Жишээлбэл: 1939 онд төрсөн хүний мэнгийг олъё:

1. 1992-1939 53 настай (1992 оны аргын тооны нас)
2. 1992 он бол билгийн он тооллын 8 цагаан мэнгэтэй жил тул 53+8=61 болой.
3. Нийлбэр дүн 61-ийг 9-ийн тоонд хуваавал 6 оноогдож 7 үлдэв. Энэхүү үлдэгдэл 7 бол тэр хүний төрсөн жилийн мэнгэ болой.

Эмэгтэй хүний хүрдэнд буй мэнгийг солихгүй олох арга

Тухайн жилийн билгийн тооны насан дээр 3-ыг нэмээд гарсан тоон дээр тооцоолж байгаа жилийн мэнгийг нэмж 9 хуваагаад үлдсэн тоог 10-аас хасахад гарсан тоо нь уул хүний мэнгэ болно. Харин үлдэгдэлгүй бол 7 улаан мэнгэтэй хэмээн үзнэ. Жишээлбэл: 1. 1971 онд төрсөн 22 настай 2 хар мэнгэтэй хүнийг үзье. 22+3=25+8 (1992 он)=339=3 оногдож 6 үлдсэнийг 10-6=4 үлдэв. Энэ 4 бол мэнгэний хүрдэнд буй мэнгэ бөгөөд солигдохгүй.

2. 1968 онд төрсөн 25 настай (5 шар мэнгэтэй хүнийг үзье. 25+3=28+8(1992 он)=36:9=0 үлдэгдэлгүй тул 7 улаан мэнгэтэй хэмээн үзнэ. Мэнгэний хүснэгтэд буй 7 улаан мэнгийг солихгүй.

Гэр бүл болох эрэгтэй, эмэгтэй хоёрын төрсөн жилийн мэнгийг ийнхүү олсны дараа мэнгэний хүрдийг үзэж хүрдний аль нүдэнд хосоор учирсныг олж шинжинэ, эс бөгөөс арга билгийн цаг тооны бичгийн харьцуулсан хүснэгтээс өөрсдийн мэнгээ олж мэдээд энэхүү товхимолд буй «Гэрлэгсдийн есөн мэнгэний хүрдийг» үзнэ.

Гэрлэж буй хоёр хүний нас чацуу бол эр хүний мэнгийг солихгүй харин эм хүний мэнгийг хүснэгтэд буй оногдох мэнгээр сольж мэнгэний учралын үрийг үзэж болно.

Таван шар мэнгийг дээрх хүрдэнд оруулдаггүй ёсон буй. Иймээс 5 шар мэнгэтэй эр хүнийг 2 хар мэнгэтэй, 5 шар мэнгэтэй эм хүнийг 7 улаан мэнгэтэй хэмээн үзэж мэнгэний хүрдэнд буулгасныг анхааран шинжинэ үү?

Есөн мэнгэний учирлалын ур буюу гэрлэгсдийн есөн мэнгэний хүрдийг тайлах түлхүүр

1. Дээдийн дээд Эвийн хүрдэнд тохиосон эр, эм хоёр аливаа бүхнээрээ сайн сайхан аж төрөх бөгөөд чандмань эрдэнэ олсон мэт үйлс бүхэн нь санасанчлан бүтэж дэлгэрнэ.

2. Дээдийн дунд Амь сахих хүрдэнд мэнгэ нь хослон тохиосон хүмүүс үр хүүхэд, эд баялаг элбэг, аливаа санасан хэрэг нь сэтгэлчлэн бүтэж, өвчин зовлонгүй, ад зэтгэргүй аж төрнө.

3. Дээдийн дорд Цог золын хүрдэнд мэнгэ нь тохиосон эр, эм хоёр сэтгэл санаа таарч, гай, барцад бага, эд юмаар элбэг, айлчин гийчин олон, үр хүүхэд, ач гуч, ах дүү, эд хөрөнгө, мал сүрэгтээ өлзийтэй.

4. Дундын дээд Буян хишгийн хүрдэнд мэнгэ нь тохиосон хүмүүс бие биедээ эв найртай бөгөөд санасан хэрэг нь бүтнэ. Өрөөл бусдад хайрлагдана. Үр хүүхэд, ах дүүдээ ээлтэй сайн. Эд юм элбэгтэй аж төрнө.

5. Дундын дунд Тэгш хүрдэнд мэнгэ нь учирсан эр, эм хоёрын гэр бүл бат сайн, өвчин зовлон, гай гарзгүй, өлзий ихтэй, эд юмаар элбэг аж төрнө.

6. Дундын адаг хор адын хүрдэнд мэнгэ нь таарсан эр, эм хоёр ойр байвч хол мэт, үр хүүхэд, садан төрөл, эд мал байвч үгүй мэт, үгүй боловч байгаа мэт, хурааж хуримтлуулсан эд хөрөнгө нь бусдынх болно.

7. Дордын дээд Таван зэтгэр хүрдэнд мэнгэ нь тохиосон хүмүүс гай, гарлага, өвчин зовлон нүүрлэмтгий, эд мал ховор, үр хүүхдийн зовлон их, өвөр хоорондоо ч, төрөл садантайгаа ч эв түнжин муу.

8. Дордын дунд Шуламс хүрдэнд мэнгэ тохиосон эр, эм хоёр сэтгэл санаа үл нийцэн зовж, хэд, эм, хэрүүл тэмцэл их, аливаа үйлс нь бүтэмж муутай, өөрийн эд юмаа тогтоодоггүй, бусдын болох нь хялбар.

9. Дордын доод Биеийн зэтгэр хүрдэнд мэнгэ нь таарсан хүмүүсийн аливаа үйлс нь бүтэхгүй, бие хийгээд сэтгэл санаа хямран, өвчин зовлон ээрч, хэл ам хэрүүл, тэмцэл их, эд хөрөнгө, мал сүрэгт учрах гай гарз үл тасарна.

Манай ард түмэн мэнгэний 9 хүрдний сүүлийн дөрвөн хүрдэнд мэнгэ нь тохиосон эрэгтэй, эмэгтэй хүмүүс гэр бүл болгохыг ихэд цээрлэж байсан агаад хэрэв гэрлэвэл байнга засал хийж, гай барцдаас сэрэмжлэх, ухааныг саруусгах заншилтай байжээ.

Тав. Эр, эмийн хувь заяаг суудал учруулан шинжих ёс

Суудал учруулан шинжих ёсны хүрд

Гэр бүл болох эрэгтэй, эмэгтэй хоёр хүний хосоор аж төрөх хожмын хувь заяаг суудал учруулан шинжих ёс нь гэр бүл бологсдын төрсөн жилийн амин, хийморь, бие, эрхтэн махбод хийгээд мэнгэ учруулах ёсноос дутуугүй сайн, муу нөлөөтэйг зурхайн судар номд онцлон өгүүлсэн байдаг нь жир хэрэг бус. Түүгээр ч үл барам зарим сударт ханилж буй эр, эмийн хувь заяаг суудал учруулан шинжих ёсны хүрдийг бүтээж (зураг № 2-ыг үзнэ үү) тайлбарлан суудлаа хэрхэн олох аргыг нэгэн адил зааж зурсныг эл товхимолд хураангуйлан, ухаж ойлгоход хялбар байгаасай гэсэндээ энгийн цөөн хэдэн жишээ зурлагыг иш татан орууллаа.

Тайлбар:

1. Энэхүү хүрднээс гэр бүл болох эрэгтэй, эмэгтэй хоёр аль нүдэнд төрсөн жилийн суудал таарсныг олж болно.
2. Тэрчлэн мөн хүрднээс гэрлэх жилийн суудал хэрхэн тохиосныг олж болно.
3. Гэр бүл болсноос хойш жил бүр тухайн жилд ямар суудалд хослон тохиосноо олж үзээд хэрэв нэг суудалд суусан бол суудал салгах засал хийнэ. Муу суудалд суудал хослон таарсан бол мөн заслага хийдэг бөлгөө.

Суудал учруулан шинжих ёсны хүрдний тайлал

1. Эм, Цог, Амь, Хишиг хэмээх дөрвөн суудлын аль нэгэнд гэр бүл болох эр, эм хоёрын суудал тохиосон бол ханилахад бие биедээ ээлтэй, ажил үйлс, аж төрөл нь өөдрөг байна. Мөн гэр бүл болсноос хойших он жилүүдэд дээрх дөрвөн хүрдэнд суудал хослон таарсан жил аливаа бүхэн нь сайн сайхан байхын нигууртай.
2. Шуламс, Хорлол, Бие тасрах, Чөтгөр суудалд гэр бүл болох эр, эм хоёрын суудал тохиосон байвал хожмын ажил үйлс бүтэмж муутай, аж амьдрал төдгүй (сайнгүй) элдэв барцад учирна. Мөн ханилан сууснаас хойших он жилүүдэд дээрх дөрвөн муу суудал тохиовол нэгэн адил гай түйтгэр, барцад учрах тул аль алинаас нь сэрэмжлэн буян үйлдэхийг хичээж зохист нийцсэн засал хийх учиртай.

Гэр бүл болох эр, эм хүний суудлыг олох арга

Гэр бүл болох эрэгтэй, эмэгтэй хоёр хүмүүн тухайн жил ямар суудалд суусныг 1-Гал, 2-Шороо, 3-Төмөр, 4-Огторгуй, 5-Ус, 6-Уул, 7-

Мод, 8-Салхи хэмээн найман нүдэнд нар зөв дэс дэсээр байрлуулсан хүрдийг үзэж болно. (Зураг № 3)

Салхи	Гал	Шороо
Мод		Төмөр
Уул	Ус	Огторгуй

ЗУРАГ № 3

1. Эл хүрднээс гэрлэх эр хүн тухайн жил ямар суудалд суусныг олохдоо Галаас эхлэн найман суудлыг насны тоогоор нар зөв алгасалгүй тоолж олно.

2. Мөн эхнэр болох хүн тухайн жил ямар суудалд суусныг олохдоо насны тоогоор Уснаас эхлэн нар буруу алгасалгүй тоолж олно.

3. Тийнхүү эхнэр нөхөр болох хоёрын суудлыг олсны дараа «Суудал учруулан шинжих ёсны хүрд»-ээс (Зураг № 2) аль хөлөлд тэр хоёрын суудал тухайн жил хослон тохиосныг үзэж шинжинэ.

Тухайлбал:

Гэрлэх гучин настай эр хүн Ууланд суусан, эхнэр болох хорин найман настай эмэгтэй хүн шороонд суусан байвал тэр хоёрын Уул, Шороон суудал «Суудал учруулан шинжих ёсны хүрд»-ний аль хөлөлд (суудалд) хослон таарсныг олж үзнэ. Эл Уул, Шороон суудал мөнхүү хүрдний Амин хөлөлд таарсан тул гэрлэж буй эр эм хоёрын аж төрөл, ажил үйлс өөдрөг бие биедээ ээлтэй сайн байна.

— Гэрлэж буй эр эм хоёр хоёулаа нас чацуу буюу 25 настай байвал эрэгтэй нь гал, эмэгтэй нь усанд суусан тул «Суудал учруулан шинжих ёсны хүрд»-ыг үзвээс Эм хөлөлд хослон таарсан байна. Эл хөлөлд суудал тохиосон эр, эм хоёр гэр бүл болоход харшлахгүй, ханилан сууваас бие биедээ ээлтэй, аж төрөл, ажил үйлс нь өөдрөг сайн байна.

— Тэрчлэн ханилан суугаад удсан эр, эм хүмүүсийн суудал хэрхэн хослон тохиосон хийгээд тухайн жил ямар суудалд суусныг нэгэн адил шинжиж болно. Жишээлбэл: Эр нөхөр нь 57 настай, эхнэр нь 50 настай нэг гэр бүлийн хоёр хүний эр нь Гал, эм нь Огторгуйд суусан жил гэрлэсэн бол Шуламс хөлөлд хослон таарсан учраас туулж

өнгөрүүлсэн амьдрал нь зовлон бэрхшээл, гай барцад ихтэй явж иржээ хэмээн үзнэ.

Гэр бүл болсноос хойших он жилүүдэд эр, эм хоёр ижил суудалд сууваас суудал салгах, Шулам, Хорлол, Бие тасрах, Чөтгөр хөлөлд суудал хослон тохиовоос засал хийлгэх учиртай.

Дэд бүлэг. ГЭР БҮЛ БОЛОГСДЫН ТӨРСӨН ЖИЛИЙГ ШҮТЭЛЦҮҮЛЭХ ЁС

Нэг. Ивээлийн ээл

Монголчууд олон зуун жилийн тэртээгээс гэр бүл болох, үр хүүхдээ гэрлүүлэх, шинэ гал голомт үүсгэхдээ зурхайн ёсыг баримтлан төрсөн жилийн ивээл, харшийг сайтар магадлан аль болохоор ивээлээр нь шүтэлцүүлэхийг чухалчлан эрхэмлэдэг байжээ. Учир юун хэмээвээс гэр бүл бологсдын төрсөн жил, сар, өдөр ивээл бол бие, сэтгэл нийцэн ээ эв сайн, хоёр биедээ элэгсэг дотно, халамж түшигтэй, ажил үйлс, аж төрөл нь өөдрөг, төрүүлсэн үр хүүхэд нь эрүүл, энх өсөж торних тавилан бүрдмүй. Ийнхүү төрсөн жилийн ивээл, харшийг сайтар нягтлан үзэхдээ жилийн махбод харш эсэхийг нэгэн адил харгалзан үздэг бөлгөө. Хэрэв төрсөн жил, сар, өдөр, ивээл боловч махбод харш бөгөөс ивээлийн ээл төдгүй, (сайнгүй) аз жаргал амсар дүүрэн бус тул наад зах нь засал залруулга хийх учиртай хэмээнэ. Түүнчлэн төрсөн жил харш боловч жилийн махбод нь ивээл бол элдэв харшилдаан, муу үрийн нөлөө эерүү, засал хийвээс муугийн нөлөө тусгалыг арилгаж болно хэмээн үздэг амой.

Хоёр. Харшийн уршиг

Гэр бүл болж буй эр эм хүмүүний төрсөн жил нь харш бол хэдийгээр хайр сэтгэлээр холбогдон гал голомт үүсгэвч улам хойчдоо бие сэтгэл нийцгүй, ээнэгшин дотносох нь бэрх, хэчнээн хичээвч аж төрөл, үйлс нь бүтэл хазгай, түүгээр ч үл барам маргаан мэтгэлцээн, хэрүүл тэмцэл нүүрлэн дайсагналцаж салж сарнихад хүрдэг осол эндэл буй. Эр эм хүмүүний төрсөн жил ивээл боловч жилийн махбод харш бол дээр өгүүлсний нэгэн адил харшилдах нь буй. Мөн түүнчлэн гэр бүл бологсдын төрсөн жил, жилийн махбод ивээл, заяа төөрөг сайн боловч хэн нэг нь харамч хахир; завхай зайдан; хардаж сэрдэмтгий; эдийн шуналтай; архи дарсанд хөлчүүрэмтгий; уур хилэн ихтэй; хумслах хулгайлах донтой зэрэг муу үйлд хөтлөгдвөөс айл гэрийн дотор амар түвшингүй, гай барцад нүүрлэн зовлонд унадаг бөлгөө.

Хайр сэтгэл, хүмүүн төрөлтний журамт ёсоор хань бүл бологсод зурхай зурлагаар төрсөн жил, махбод харш боловч дээр өгүүлсэн

долоон муу үйлийг тэвчин тохиолдож болзошгүй гай зовлонгоос сэрэмжилж, хариулга заслыг урьтан хийвээс ивээл жил, махбодтой эр эм хүмүүсээс дутуугүй сайн сайхан аж төрж болох тавилан буйг номч мэргэн зурхайч өтгөс туурвин үлдээсэн ном судартаа эс үгүйсгэснийг энд өгүүлсүү.

* * *

Эрхэм уншигч Танаа толилуулан буй товхимлын эл бүлэгт үзэж мэдэх, уншиж судлахад аль болох хялбар дөхөм болгохын учир зурхайн ном сударт гэр бүл бологсдын ээлтэй сайн хийгээд цээртэй харш жил, түүнчлэн төрсөн жил, сар, өдөр цагийн ивээл, харшийг зурж өгүүлснийг хүснэгтэд буулган үзүүлэв. Ийнхүү хялбарчлан өдгөөчилснийхөө төлөө уншигч Танаас өршөөл нигүүлсэл хүсмүй.

1. Гэр бүл болоход ээлтэй жилүүд ба жилтэн (ээлтэй гурвал)

1. Хулгана, луу, бич
2. Үхэр, могой, тахиа
3. Бар, морь, нохой
4. Туулай, хонь, гахай
5. Луу, бич, хулгана
6. Могой, тахиа, үхэр
7. Морь, нохой, бар
8. Хонь, гахай, туулай
9. Бич, хулгана, луу
10. Тахиа, үхэр, могой
11. Нохой, бар, морь
12. Гахай, туулай, хонь

Тайлбар: Арван хоёр жилийн ээлтэй гурван жил буюу жилтэн өвөр хоорондоо гэр бүл болох, мөнхүү ээлтэй жилийн хоёр нь хослон таарваас сайн хэмээнэ.

Тухайлбал: Гэр бүл болох эр нь Хулгана, эмэгтэй нь Луу; эр нь Луу, эм нь Бич, эр нь Бич, эм нь Хулгана; эр нь Үхэр, эм нь Могой; эр нь Могой, эм нь Тахиа; эр нь Тахиа, эм нь Үхэр; Эр нь бар, эм нь морь буюу Нохой; эр нь нохой, эм нь Бар; эр нь туулай, эм нь хонь; эр нь хонь, эм нь Гахай; эр нь Гахай, эм нь Туулай гэх мэтээр хослон

тохиовоос бие биедээ ээлтэй, аж төрөл, ажил үйлс нь бүтэмжтэй өөдрөг байх нигууртай.

2. Гэр бүл болоход харш жил буюу жилтэн (сөрөг дөрвөл)

1. Хулгана, туулай, морь, тахиа
2. Үхэр, луу, морь, тахиа
3. Бар, могой, бич, гахай
4. Туулай, морь, тахиа, хулгана
5. Луу, хонь, нохой, үхэр
6. Могой, бич, гахай, бар
7. Морь, гахай, хулгана, туулай
8. Хонь, нохой, үхэр, луу
9. Бич, гахай, бар, могой
10. Тахиа, тулай, хулгана, морь
11. Нохой, луу, үхэр, хонь
12. Гахай, бар, могой, бич

Тайлбар: Арван хоёр жилийн сөрөг дөрвөл буюу гэр бүл болох, нөхөрлөх, аян замд ганзага нийлэхэд харшилдах дөрвөн байдлаар нь арван хоёр бүлэг болгон энд үзүүлэв. Ийнхүү үзүүлэхийн учир юун хэмээвээс дөрвөл тус бүрийн жилүүд хоорондоо харш энэ 4 жилд төрсөн эр, эм хоёр ханилан сууваас барцад ихтэй, аж төрөл, ажил үйлсийн бүтэмж сайнгүй хэмээнэ.

Тухайлбал: Гэрлэх эр нь Хулгана, эм нь Туулай; эр нь Морь, эм нь Тахиа; Эр нь Туулай, эм нь морь; эр нь тахиа эм нь Хулгана гэх мэтээр байваас өвөр хоорондоо бие сэтгэл нийцгүй цаг үргэлж элдвээр сөргөлдөн тэрсэлж, хэл ам, хэрүүл тэмцэл үл арилан, буян хишиг доройтон, аж амьдрал, ажил үйлсийн бүтэмж төдгүй байна гэсэн хэрэг бөлгөө.

3. Аврах, хорлох 16 жилтэн

Гэр бүл болох эрэгтэй, эмэгтэй хоёр аврах 8, хорлох 8 жилийн шүтэлцээнд багтаж буй эсэхийг мэдэж байх учиртай. Үүнд:

Аврах найман жилтэн :

Шороон бар жилтэн төмөр могой жилтэнд авралтай Төмөр могой жилтэн усан луу жилтэнд авралтай Модон могой жилтэн гал луу жилтэнд авралтай Төмөр хулгана жилтэн усан туулай жилтэнд

авралтай Шороон морь жилтэн төмөр үхэр жилтэнд авралтай Модон морь жилтэн гал үхэр жилтэнд авралтай Төмөр тахиа жилтэн усан хулгана жилтэнд авралтай Модон тахиа жилтэн гал тахиа жилтэнд авралтай

Хорлох найман жилтэн :

Гал бар жилтэн төмөр луу жилтнийг хорлоно

Шороон бар жилтэн усан луу жилтнийг хорлоно Гал туулай жилтэн төмөр нохой жилтнийг хорлоно Шороон туулай жилтэн усан нохой жилтнийг хорлоно Төмөр морь жилтэн модон бич жилтнийг хорлоно Шороон морь жилтэн усан бич жилтнийг хорлоно Модон үхэр жилтэн шороон гахай жилтнийг хорлоно Усан үхэр жилтэн гал гахай жилтнийг хорлоно

Тайлбар: Аврах 8 жилтний махбод нь эх хүүгийн барилдлагатай учир эх нь хүүдээ авралтай. Хорлох 8 жилтний махбод нь дайсны барилдлагатай тул дайсан нь хорлоно хэмээн зурхайн сударт өгүүлжээ.

4. Ижил жилтэн хоорондоо гэрлэвэл ямар болох

Хулгана жилтэн хоорондоо гэрлэвэл хүү олонтой боловч ядуу амьдарна.

Үхэр жилтэн хоорондоо гэрлэвэл үр хүүхэд нь барцадтай төрнө.

Барс жилтэн хоорондоо гэрлэвэл орон гэрээ солино.

Туулай жилтэн хоорондоо гэрлэвэл үр хүүхдийн амь насанд цөвтэй.

Луу жилтэн хоорондоо гэрлэвэл хоосрон ядуурч зовно.

Могой жилтэн хоорондоо гэрлэвэл насны эхэнд муу, эцэст сайн.

Морь жилтэн хоорондоо гэрлэвэл өвчин зовлон их, хүүхэд цөөн.

Хонь жилтэн хоорондоо гэрлэвэл эхэндээ жаргавч эцэстээ зовно.

Бич жилтэн хоорондоо гэрлэвэл хүү охин нь самуурна.

Тахиа жилтэн хоорондоо гэрлэвэл хүү нь бэрх бөгөөд ядуу зүдүү.

Нохой жилтэн хоорондоо гэрлэвэл хэрүүл тэмцэл их, хүүхдийн амь насанд цөвтэй.

Гахай жилтэн хоорондоо гэрлэвэл хүү олон, эд хөрөнгөөр дутахгүй.

5. Гэрлэхэд цээртэй харш муу жилүүд

Эр хулгана, эм могой бол жилийн үр нь : Үр ач нар нь ааш зан муутай, тэднийг хүмүүжүүлэхэд бэрх болой. Өвдвөл эдгэх нь ярвигтай.

Эр үхэр, болон эм луу — Эцэстээ гэр орноо бүрэлгэж доройтох аюултай

Эр бар, эм могой — Хүү олон боловч тэд өвөр хоорондоо дайсагнах осол буй

Эр могой эм бар — Хэл ам, хэрүүл маргаан үл тасрах, гарз ихтэй

Эр хонь, эм могой — Сэтгэл санаа, аж амьдрал, ажил үйлс нийцэж жигдрэхгүй зовно

Эр нохой, эм хонь — Бие биедээ үл тохирон дайсагнаж үхэл хагацал, гай түйтгэр нүүрлэнэ

Эр гахай, эм хулгана — Элдэв хар цагаан хэл ам үл тасарна

Эр могой эм хулгана — Аж төрөлд нь бэрх тотгор саад олон тохиолдоно

Эр туулай болон эм гахай, эм хулгана, эм үхэр — Нас урт хүү олон үйл хэрэг нь бүтэмжтэй боловч арга башир ихтэй.

Эр луу, эм хулгана, эм гахай — Эцэг эхийн нас урт боловч хүүхдийн хувь заяа муу.

6. Бэр өгөх авахад харш муу жилүүд ба жилтэн

Бэрийн төрсөн жил хулгана — гэрлэж үл болох жил ба жилтэн эр нь : — туулай

Бэрийн төрсөн жил үхэр — гэрлэж үл болох жил ба жилтэн эр нь: — луу

Бэрийн төрсөн жил бар — гэрлэж үл болох жил ба жилтэн эр нь: — могой

Бэрийн төрсөн жил туулай — гэрлэж үл болох жил ба жилтэн эр нь: — морь

Бэрийн төрсөн жил луу — гэрлэж үл болох жил ба жилтэн эр нь: — хонь

Бэрийн төрсөн жил могой — гэрлэж үл болох жил ба жилтэн эр нь бич

Бэрийн төрсөн жил морь — гэрлэж үл болох жил ба жилтэн эр нь: — тахиа

Бэрийн төрсөн жил хонь — гэрлэж үл болох жил ба жилтэн эр нь: — нохой

Бэрийн төрсөн жил бич — гэрлэж үл болох жил ба жилтэн эр нь: — гахай

Бэрийн төрсөн жил тахиа — гэрлэж үл болох жил ба жилтэн эр нь: — хулгана

Бэрийн төрсөн жил нохой — гэрлэж үл болох жил ба жилтэн эр нь: — үхэр

Бэрийн төрсөн жил гахай — гэрлэж үл болох жил ба жилтэн эр нь: — бар

Эдгээр жилүүд нь хоорондоо харш тул энэ жилтэн мөн жилд гэрлэх аваас хоорондоо таарч тохирохгүй ажил үйлс бүтэх нь муу, үргэлж сөргөлдөн, аж амьдрал нь уруудаж доройтно.

Хэрэв бэр болох зайлшгүй шаардлага гарвал цээр гаргадаг тарни уншиж Бунд хорол авч явахад л цээр арилна.

БУНД ХОРОЛ

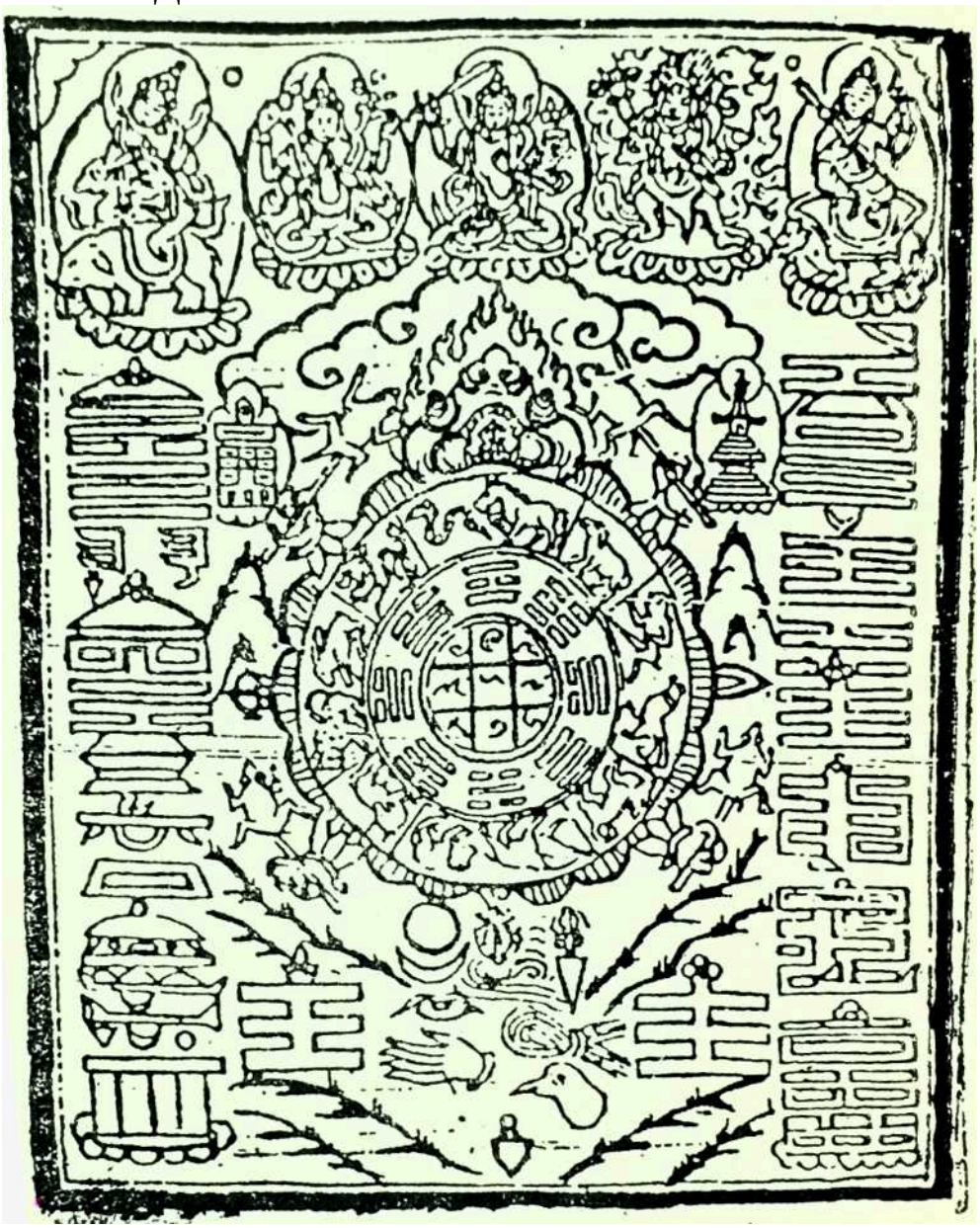

Цээр арилгах тарни : Омагани нигани ажила мандэли мае суухаа

7. Бэр өгөх, авахад сайн, муу саруу д

Бэр бологчийн төрсөн жил морь бол бэр авахад сайн саруу д:

Их өлзийт сайн саруу д 6, 12-дугаар сар

Бага өлзийт сайн саруу д 1, 7-дугаар сар

Бэр авах, өгөхөд муу саруу д:

Бэрийн хадам эцэг, эхэд харш муу саруд 2 – дугаар сар Бэрийн эцэг, эхэд харш муу саруд 3, 9- дүгээр саруд Эр нөхөрт нь харш муу саруд 4, 10-дугаар саруд Бэр бологчид харш муу саруд 5, 10-дугаар саруд

Бэр бологчийн төрсөн жил хулгана бол бэр авахад сайн саруд:

Их өлзийт сайн саруд
Бага өлзийт сайн саруд
Бэр авах, өгөхөд муу саруд:
Бэрийн хадам эцэг, эхэд харш муу саруд
Бэрийн эцэг, эхэд харш муу саруд
Эр нөхөрт нь харш муу саруд
Бэр бологчид харш муу саруд

Бэр бологчийн төрсөн жил хулгана бол бэр авахад сайн саруд:

Их өлзийт сайн саруд
Бага өлзийт сайн саруд
Бэр авах, өгөхөд муу саруд:
Бэрийн хадам эцэг, эхэд харш муу саруд
Бэрийн эцэг, эхэд харш муу саруд
Эр нөхөрт нь харш муу саруд
Бэр бологчид харш муу саруд

Бэр бологчийн төрсөн жил хулгана бол бэр авахад сайн саруд:

Их өлзийт сайн саруд
Бага өлзийт сайн саруд
Бэр авах, өгөхөд муу саруд:
Бэрийн хадам эцэг, эхэд харш муу саруд
Бэрийн эцэг, эхэд харш муу саруд
Эр нөхөрт нь харш муу саруд
Бэр бологчид харш муу саруд

Бэр бологчийн төрсөн жил хулгана бол бэр авахад сайн саруд:

Их өлзийт сайн саруд
Бага өлзийт сайн саруд
Бэр авах, өгөхөд муу саруд:
Бэрийн хадам эцэг, эхэд харш муу саруд
Бэрийн эцэг, эхэд харш муу саруд
Эр нөхөрт нь харш муу саруд

Бэр бологчид харш муу саруу д

Бэр бологчийн төрсөн жил хулгана бол бэр авахад сайн саруу д:
Их өлзийт сайн саруу д
Бага өлзийт сайн саруу д
Бэр авах, өгөхөд муу саруу д:
Бэрийн хадам эцэг, эхэд харш муу саруу д
Бэрийн эцэг, эхэд харш муу саруу д
Эр нөхөрт нь харш муу саруу д
Бэр бологчид харш муу саруу д

Бэр бологчийн төрсөн жил хулгана бол бэр авахад сайн саруу д:
Их өлзийт сайн саруу д
Бага өлзийт сайн саруу д
Бэр авах, өгөхөд муу саруу д:
Бэрийн хадам эцэг, эхэд харш муу саруу д
Бэрийн эцэг, эхэд харш муу саруу д
Эр нөхөрт нь харш муу саруу д
Бэр бологчид харш муу саруу д

Бэр бологчийн төрсөн жил хулгана бол бэр авахад сайн саруу д:
Их өлзийт сайн саруу д
Бага өлзийт сайн саруу д
Бэр авах, өгөхөд муу саруу д:
Бэрийн хадам эцэг, эхэд харш муу саруу д
Бэрийн эцэг, эхэд харш муу саруу д
Эр нөхөрт нь харш муу саруу д
Бэр бологчид харш муу саруу д

Бэр бологчийн төрсөн жил хулгана бол бэр авахад сайн саруу д:
Их өлзийт сайн саруу д
Бага өлзийт сайн саруу д
Бэр авах, өгөхөд муу саруу д:
Бэрийн хадам эцэг, эхэд харш муу саруу д
Бэрийн эцэг, эхэд харш муу саруу д
Эр нөхөрт нь харш муу саруу д
Бэр бологчид харш муу саруу д

Бэр бологчийн төрсөн жил хулгана бол бэр авахад сайн саруу:
Их өлзийт сайн саруу
Бага өлзийт сайн саруу
Бэр авах, өгөхөд муу саруу:
Бэрийн хадам эцэг, эхэд харш муу саруу
Бэрийн эцэг, эхэд харш муу саруу
Эр нөхөрт нь харш муу саруу
Бэр бологчид харш муу саруу

Бэр бологчийн төрсөн жил хулгана бол бэр авахад сайн саруу:
Их өлзийт сайн саруу
Бага өлзийт сайн саруу
Бэр авах, өгөхөд муу саруу:
Бэрийн хадам эцэг, эхэд харш муу саруу
Бэрийн эцэг, эхэд харш муу саруу
Эр нөхөрт нь харш муу саруу
Бэр бологчид харш муу саруу

Бэр бологчийн төрсөн жил хулгана бол бэр авахад сайн саруу:
Их өлзийт сайн саруу
Бага өлзийт сайн саруу
Бэр авах, өгөхөд муу саруу:
Бэрийн хадам эцэг, эхэд харш муу саруу
Бэрийн эцэг, эхэд харш муу саруу
Эр нөхөрт нь харш муу саруу
Бэр бологчид харш муу саруу

Тайлбар: Эдгээр сар бол билгийн цаг тооллын сар болно. Билгийн цаг тооллын нэгдүгээр сар нь Бар сар буюу хаврын эхэн сар, 12 дугаар сар нь өвлийн адаг сар буюу Үхэр сар болно. Харш муу сард бэр болгон охиноо өгөх, бэр буулган авах зайлшгүй учрал гарвал Бэр хүргэх, эс бөгөөс бэр буулгах ёсыг үйлдэгсэд замд гарахдаа Бунд хорол заавал авч явахын хамт цээр гаргах тарниа (Ом агани нигани ажила мандэли мае сууха) уншваас цээргүй болдог ёсон буй ажээ. (Зураг № 4-ийг үзнэ үү?)

8. Бэр өгөх, авахад сайн өдрүүд

1-р (бар) сар
Гал махбодтой Бар, Туулай, хулгана өдөр

Шороо махбодтой Бар, Туулай, хулгана өдөр
Төмөр махбодтой Бар, Туулай өдөр

2-р (туулай) сар

Мод махбодтой Үхэр өдөр
Гал махбодтой Үхэр, Хулгана, Нохой өдөр
Шороо махбодтой Үхэр, Хулгана, Нохой өдөр
Төмөр махбодтой Туулай, хулгана, нохой өдөр

3-р (луу) сар

Мод махбодтой Үхэр, тахиа өдөр
Гал махбодтой Үхэр, тахиа өдөр
Шороо махбодтой Үхэр, тахиа өдөр

4-р (могой) сар

Мод махбодтой Хулгана, бич, нохой, тахиа өдөр Гал махбодтой Хулгана, бич, нохой, тахиа өдөр Шороо махбодтой хулгана өдөр

5-р (морь) сар

Мод махбодтой Тахиа, нохой, бич, хонь өдөр
Гал махбодтой Нохой, бич өдөр
Шороо махбодтой Хонь өдөр
Ус махбодтой Тахиа, хонь өдөр

6-р (хонь) сар

Мод махбодтой Морь, бич, нохой, тахиа, хонь өдөр Шороо махбодтой Нохой, хонь өдөр
Ус махбодтой Морь, бич, нохой, тахиа, хонь өдөр

7-р (бич) сар

Мод махбодтой Могой, хонь, бич, морь, тахиа өдөр Шороо махбодтой Могой, хонь, морь өдөр
Ус махбодтой Могой, хонь, бич, морь, тахиа өдөр

8-р (тахиа) сар

Мод махбодтой Луу, морь, бич өдөр
Шороо махбодтой Луу, морь, могой өдөр
Төмөр махбодтой Могой, хонь өдөр
Ус махбодтой Луу, морь, могой, хонь өдөр

9-р (нохой) сар

Мод махбодтой Туулай өдөр
Шороо махбодтой Хонь, могой, морь өдөр
Төмөр махбодтой Хонь, могой, морь өдөр
Ус махбодтой Хонь, могой, морь, туулай өдөр

10-р (гахай) сар

Шороо махбодтой Луу, морь, бар, туулай өдөр Төмөр махбодтой Луу, морь, бар, туулай өдөр Ус махбодтой Луу, морь, бар, туулай өдөр

11-р (хулгана) сар

Гал махбодтой Туулай, могой, үхэр өдөр
Шороо махбодтой Туулай, луу, могой өдөр
Төмөр махбодтой Луу, могой, үхэр өдөр
Ус махбодтой Луу өдөр

12-р (үхэр) сар

Мод махбодтой Үхэр өдөр
Гал махбодтой Бар, луу, туулай өдөр
Шороо махбодтой Бар, луу, туулай өдөр
Төмөр махбодтой Бар, луу, үхэр өдөр
Ус махбодтой Туулай өдөр

Тайлбар: Бэр өгөх авахад сайн өдрийг билгийн цаг тооллын тухайн жилийн бичгээс үзэж тогтооно. Модон үхэр гэдгийг цаг тооны бичигт хөхөгчин үхэр, гал барыг улаан бар, гал туулайг улаагчин туулай хэмээн бичсэн байдгийг анхаарна буй заа!

9. Бэр өгөх авах ба бусад ёс үйлийг бүтээхэд цээртэй муу өдрүүд

Бар сар: Луу, могой өдөр
Туулай сар: Үхэр, тахиа өдөр
Луу сар: Хулгана, үхэр өдөр
Могой сар: Хонь, бич өдөр
Морь сар: Туулай, хулгана өдөр
Хонь сар: Нохой, луу өдөр
Бич сар: Тахиа, гахай өдөр
Тахиа сар: Морь, туулай өдөр
Нохой сар: Бар, хонь өдөр
Гахай сар: Гахай, бар өдөр

Хулгана сар: Бич, морь өдөр
Үхэр сар: Могой, нохой өдөр

Тайлбар: Мөдөг Хохимой өдөр ба сарын жил, өдрийн жил хоёр нь шууд нууц харшилсан эдгээр өдрүүдэд бэр авах, өглөг өгөх, замд гарах, нүүдэл хийх зэрэг ёс, үйл бүтээхэд харш муу. Хэрэв зайлшгүй гүйцэлдүүлэх хэрэг гарвал Бунд хорол биедээ авч, цээр арилгадаг тарниа уншин үйлдвээс гэмгүй хэмээнэ.

10. Аливаад муу гурван хар өдөр

Бар сард:
Их хар өдөр - 7
Бага хар өдөр - 8
Тэрсүүд хар өдөр - 13

Туулай сард:
Их хар өдөр - 14
Бага хар өдөр - 18
Тэрсүүд хар өдөр - 11

Луу сард:
Их хар өдөр - 21
Бага хар өдөр - 28
Тэрсүүд хар өдөр - 9

Могой сард:
Их хар өдөр - 8
Бага хар өдөр - 5
Тэрсүүд хар өдөр - 7

Морь сард:
Их хар өдөр - 16
Бага хар өдөр - 15
Тэрсүүд хар өдөр – 5

Хонь сард:
Их хар өдөр - 24
Бага хар өдөр - 25
Тэрсүүд хар өдөр - 3

Бич сард:
Их хар өдөр - 9
Бага хар өдөр - 1
Тэрсүүд хар өдөр 1

Тахиа сард:
Их хар өдөр - 18
Бага хар өдөр - 11
Тэрсүүд хар өдөр - 19

Нохой сард:
Их хар өдөр - 27
Бага хар өдөр - 21
Тэрсүүд хар өдөр - 17

Гахай сард:
Их хар өдөр - 10
Бага хар өдөр - 4
Тэрсүүд хар өдөр - 25

Хулгана сард:
Их хар өдөр - 20
Бага хар өдөр - 18
Тэрсүүд хар өдөр - 23

Үхэр сард:
Их хар өдөр - 30
Бага хар өдөр - 16
Тэрсүүд хар өдөр - 21

Тайлбар: Их, бага, тэрсүүд хар өдрүүд нь хар нохой өдөр байдаг тул эдгээр өдрүүдэд бэр өгөх, буулгах хийгээд бусад аливаа үйл бүтээхэд харш муу. Хэрэв зайлшгүй хийх хэрэг гарвал цээр гаргаж байж гүйцэтгэх учиртай бөлгөө.

11. Туйлын цагаан тэнгэр явах зүг

Туйлын цагаан тэнгэрийн явах зүгийн эсрэг бэр болгон охиноо өгөх, бэр буулгахыг цээрлэх зүг хийгээд өдрүүдийг хүснэгтээс үзнэ үү. Сар бүрийн тухайн өдөр Туйлын цагаан тэнгэр явах зүгийг хүснэгтэд буулгав.

Сар бүрийн шинийн 1, 11 ба 21-ний өдрүүдэд дорно зүгт явна.

Сар бүрийн шинийн 2, 12, 22-нд зүүн өмнө зүгт явна.

Сар бүрийн шинийн 3, 13, 23-нд өмнө зүгт явна.

Сар бүрийн шинийн 4, 14, 24-нд баруун өмнө зүгт явна.

Сар бүрийн шинийн 5, 15, 25–нд баруун зүгт явна.

Сар бүрийн шинийн 6, 16, 26-нд баруун хойт зүгт явна.

Сар бүрийн шинийн 7, 17, 27-нд хойт зүгт явна.

Сар бүрийн шинийн 18, 28-нд зүүн хойд зүгт явна
Сар бүрийн шинийн 9, 19, 29-нд гол дунд явна
Цээргүй өдөр: Сар бүрийн шинийн 10, 20, 30-нд тэнгэрт явах тул бэр, охин авахыг цээрлэх зүйлгүй.

Жишээ нь Зуны дунд сарын шинийн нэгэнд туйлын цагаан тэнгэр зүүн зүгт явах тул бэр буулгах хүн өөрийн гэрийн зүүн зүгээс бэр охин авахыг цээрлэнэ. Харин энэ өдөр зүүн зүгээс бэр буулгах зайлшгүй хэрэг гарваас зүгээ буруулан өөр зүгээс ирвэл болно.

12. Бүхнийг ивээгч Балжиннямтай, Дашнямтай сайн өдрүүд

Бар сарын 2-нд Балжинням, Дашнямтай сайн өдөр, дашнямтай сайн өдрүүд 6, 7, 13, 25-нд
Туулай сарын 8-нд Балжинням, Дашнямтай сайн өдөр, дашнямтай сайн өдрүүд 3, 4, 10, 11, 24-нд
Луу сарын 10-нд Балжинням, Дашнямтай сайн өдөр, дашнямтай сайн өдрүүд 1, 13, 27, 29-нд
Могой сарын 3-нд Балжинням, Дашнямтай сайн өдөр, дашнямтай сайн өдрүүд 9, 11, 22, 27-нд

Морь сарын 3-нд Балжинням, Дашнямтай сайн өдөр, дашнямтай сайн өдрүүд 4, 9, 12, 25-нд

Хонь сарын 29-нд Балжинням, Дашнямтай сайн өдөр, дашнямтай сайн өдрүүд 5, 10, 18-нд

Бич сарын 3-нд Балжинням, Дашнямтай сайн өдөр, дашнямтай сайн өдрүүд 18, 26, 30-нд

Тахиа сарын 17-нд Балжинням, Дашнямтай сайн өдөр, дашнямтай сайн өдрүүд 24, 25, 26-нд

Нохой сарын 3-нд Балжинням, Дашнямтай сайн өдөр, дашнямтай сайн өдрүүд 3, 25-нд

Гахай сарын 16-нд Балжинням, Дашнямтай сайн өдөр, дашнямтай сайн өдрүүд 1, 24, 29-нд

Хулгана сарын 1- нд Балжинням, Дашнямтай сайн өдөр, дашнямтай сайн өдрүүд 27-нд

Үхэр сарын 9-нд Балжинням, Дашнямтай сайн өдөр, дашнямтай сайн өдрүүд 10, 15, 19-нд

Тайлбар: Балжинням, Дашнямтай өдрүүдэд бэр авах, нүүх, замд гарах зэрэг аливаа ёс гүйцэтгэл, үйл бүтээхэд цээргүй маш сайн болой. Энэ хоёр өдөртэй бусад муу өдрүүд давхцавч цээр нь арилж гэм хорлолгүй болно хэмээн зурхайн сударт өгүүлжээ.

13. Гэрлэх ба бэр болоход үл зохилдох нас

Бэр болох хүний төрсөн жил:

Хулгана гэрлэж үл болох нас 17, 18, 26, 27
Үхэр гэрлэж үл болох нас 14, 16, 18
Бар гэрлэж үл болох нас 17, 22, 26, 30, 36
Туулай гэрлэж үл болох нас 16, 26, 30
Луу гэрлэж үл болох нас 17, 19, 22, 28
Могой гэрлэж үл болох нас 20, 24, 28
Морь гэрлэж үл болох нас 15, 17, 22, 29
Хонь гэрлэж үл болох нас 14, 16, 22, 26, 36
Бич гэрлэж үл болох нас 14, 15, 19, 21, 22, 25
Тахиа гэрлэж үл болох нас 14, 17, 22
Нохой гэрлэж үл болох нас 17, 20, 21
Гахай гэрлэж үл болох нас 14, 23, 32

Үр нь:

Төрсөн жил, нас нь эл хүснэгтэд буй бүсгүй хүнийг бэр болгон өгөх, эс бөгөөс бэр буулгаваас гэр бүлийн аж төрөл, ажил үйлст нь элдэв саад тотгор барцад учирч зовно.

Тайлбар: Хулгана жилтэй бүсгүй хүнийг 17, 18, 26, 27 насанд нь, үхэр жилтэн бүсгүй хүнийг 14, 16, 18 насанд нь, Бар жилтэй бүсгүй хүнийг 17, 22, 26, 30, 36 насанд нь айлын бэр болгох, эс бөгөөс бэр буулган авах нь зохисгүй хэмээснийг дээрх хүснэгтээс үзэж болно.

14. Бэр буулгах, айл гэр үүсгэх журам

Бэрийн төрсөн жил хулгана

Бэрээ мөргүүлж ёс үйлдүүлэх ба идээ хувцас өгч хүргэх хүний төрсөн жил нь луу.

Бэрийн унах морины зүс (өнгө) хөх, цагаан.
Бэрийн явах цаг луу, могой.
Бэрийн явах зүг баруун
Өмсөх хувцасны өнгө хөх.
Бэрийг хөтөлж гэрт оруулах хүний жил бич.
Угтаж авах хүний жил нь үхэр
Бэрээ буулгах зүг урд
Тулга тулах хүний жил үхэр
Гал асаах хүний жил бич
Үс угаах хүний жил морь
Бэр мөргөх цаг гахай

Бэрийн төрсөн жил үхэр:

Бэрээ мөргүүлж ёс үйлдүүлэх ба идээ хувцас өгч хүргэх хүний төрсөн жил нь могой.

Бэрийн унах морины зүс (өнгө) улаан хар.
Бэрийн явах цаг могой, морь.
Бэрийн явах зүг урд
Өмсөх хувцасны өнгө шар.
Бэрийг хөтөлж гэрт оруулах хүний жил тахиа.
Угтаж авах хүний жил нь хулгана
Бэрээ буулгах зүг урд
Тулга тулах хүний жил бар
Гал асаах хүний жил могой
Үс угаах хүний жил хонь

Бэр мөргөх цаг гахай

Бэрийн төрсөн жил Барс

Бэрээ мөргүүлж ёс үйлдүүлэх ба идээ хувцас өгч хүргэх хүний төрсөн жил нь морь.

Бэрийн унах морины зүс (өнгө) хар.

Бэрийн явах цаг луу, хонь.

Бэрийн явах зүг хойд

Өмсөх хувцасны өнгө ногоон.

Бэрийг хөтөлж гэрт оруулах хүний жил нохой.

Угтаж авах хүний жил нь туулай

Бэрээ буулгах зүг зүүн

Тулга тулах хүний жил туулай

Гал асаах хүний жил бар

Үс угаах хүний жил бич

Бэр мөргөх цаг гахай

Бэрийн төрсөн жил туулай:

Бэрээ мөргүүлж ёс үйлдүүлэх ба идээ хувцас өгч хүргэх хүний төрсөн жил нь хонь.

Бэрийн унах морины зүс (өнгө) хар.

Бэрийн явах цаг луу, бич.

Бэрийн явах зүг хойд

Өмсөх хувцасны өнгө ногоон.

Бэрийг хөтөлж гэрт оруулах хүний жил гахай.

Угтаж авах хүний жил нь бар

Бэрээ буулгах зүг зүүн

Тулга тулах хүний жил луу

Гал асаах хүний жил гахай

Үс угаах хүний жил тахиа

Бэр мөргөх цаг нохой

Бэрийн төрсөн жил Луу:

Бэрээ мөргүүлж ёс үйлдүүлэх ба идээ хувцас өгч хүргэх хүний төрсөн жил нь бич.

Бэрийн унах морины зүс (өнгө) улаан, хар.

Бэрийн явах цаг луу, могой.
Бэрийн явах зүг урд
Өмсөх хувцасны өнгө шар.
Бэрийг хөтөлж гэрт оруулах хүний жил хулгана.
Угтаж авах хүний жил нь могой
Бэрээ буулгах зүг зүүн
Тулга тулах хүний жил могой
Гал асаах хүний жил хулгана
Үс угаах хүний жил нохой
Бэр мөргөх цаг бич

Бэрийн төрсөн жил Могой:

Бэрээ мөргүүлж ёс үйлдүүлэх ба идээ хувцас өгч хүргэх хүний төрсөн жил нь тахиа.

Бэрийн унах морины зүс (өнгө) хар ногоон.
Бэрийн явах цаг туулай, бич.
Бэрийн явах зүг зүүн
Өмсөх хувцасны өнгө улаан.
Бэрийг хөтөлж гэрт оруулах хүний жил үхэр.
Угтаж авах хүний жил нь луу
Бэрээ буулгах зүг урд
Тулга тулах хүний жил морь
Гал асаах хүний жил могой
Үс угаах хүний жил гахай
Бэр мөргөх цаг бич

Бэрийн төрсөн жил Морь:

Бэрээ мөргүүлж ёс үйлдүүлэх ба идээ хувцас өгч хүргэх хүний төрсөн жил нь нохой.

Бэрийн унах морины зүс (өнгө) хар ногоон.
Бэрийн явах цаг туулай, могой.
Бэрийн явах зүг зүүн
Өмсөх хувцасны өнгө улаан.
Бэрийг хөтөлж гэрт оруулах хүний жил бар.
Угтаж авах хүний жил нь хонь
Бэрээ буулгах зүг урд
Тулга тулах хүний жил хонь
Гал асаах хүний жил морь

Үс угаах хүний жил хулгана
Бэр мөргөх цаг гахай

Бэрийн төрсөн жил Хонь:

Бэрээ мөргүүлж ёс үйлдүүлэх ба идээ хувцас өгч хүргэх хүний төрсөн жил гахай.

Бэрийн унах морины зүс (өнгө) улаан.
Бэрийн явах цаг могой, бич.
Бэрийн явах зүг урд
Өмсөх хувцасны өнгө шар.
Бэрийг хөтөлж гэрт оруулах хүний жил туулай.
Угтаж авах хүний жил нь морь
Бэрээ буулгах зүг урд
Тулга тулах хүний жил бич
Гал асаах хүний жил гахай
Үс угаах хүний жил үхэр
Бэр мөргөх цаг гахай

Бэрийн төрсөн жил Бич:

Бэрээ мөргүүлж ёс үйлдүүлэх ба идээ хувцас өгч хүргэх хүний төрсөн жил хулгана.

Бэрийн унах морины зүс (өнгө) шар.
Бэрийн явах цаг луу, хонь.
Бэрийн явах зүг завсар
Өмсөх хувцасны өнгө цагаан.
Бэрийг хөтөлж гэрт оруулах хүний жил луу.
Угтаж авах хүний жил нь тахиа
Бэрээ буулгах зүг баруун
Тулга тулах хүний жил тахиа
Гал асаах хүний жил бич
Үс угаах хүний жил бар
Бэр мөргөх цаг гахай

Бэрийн төрсөн жил Тахиа:

Бэрээ мөргүүлж ёс үйлдүүлэх ба идээ хувцас өгч хүргэх хүний төрсөн жил үхэр.

Бэрийн унах морины зүс (өнгө) шар.
Бэрийн явах цаг луу, хонь.

Бэрийн явах зүг завсар
Өмсөх хувцасны өнгө цагаан.
Бэрийг хөтөлж гэрт оруулах хүний жил могой.
Угтаж авах хүний жил нь бич
Бэрээ буулгах зүг баруун
Тулга тулах хүний жил нохой
Гал асаах хүний жил могой
Үс угаах хүний жил туулай
Бэр мөргөх цаг нохой

Бэрийн төрсөн жил Нохой:

Бэрээ мөргүүлж ёс үйлдүүлэх ба идээ хувцас өгч хүргэх хүний төрсөн жил барс.

Бэрийн унах морины зүс (өнгө) улаан.
Бэрийн явах цаг могой, морь.
Бэрийн явах зүг урд
Өмсөх хувцасны өнгө шар.
Бэрийг хөтөлж гэрт оруулах хүний жил.
Угтаж авах хүний жил нь гахай
Бэрээ буулгах зүг баруун
Тулга тулах хүний жил гахай
Гал асаах хүний жил бар
Үс угаах хүний жил луу
Бэр мөргөх цаг бич

Бэрийн төрсөн жил Гахай:

Бэрээ мөргүүлж ёс үйлдүүлэх ба идээ хувцас өгч хүргэх хүний төрсөн жил туулай.

Бэрийн унах морины зүс (өнгө) хөх цагаан.
Бэрийн явах цаг могой, тахиа.
Бэрийн явах зүг баруун
Өмсөх хувцасны өнгө хөх.
Бэрийг хөтөлж гэрт оруулах хүний жил хонь.
Угтаж авах хүний жил нь нохой
Бэрээ буулгах зүг урд
Тулга тулах хүний жил хулгана
Гал асаах хүний жил гахай
Үс угаах хүний жил могой

Бэр мөргөх цаг бич

Тайлбар: Эдгээр 12 зүйл бол бэр бологсдын төрсөн жил тус бүрээр ялгаатай болохыг дээр өгүүлснээс үзэж журмыг ёсчлон дагаваас сайн хэмээнэ.

Гутгаар бүлэг. ТЭНГЭРИЙН ХАР НОХОЙН ЯВДАЛ

Нэг. Тэнгэрийн хар нохойн явдал

Зурхайн ухаанд «Тэнгэрийн хар нохой» хэмээх нэгэн зүйлийн ухагдахуун буй. Энэ ухагдахуун хэдийгээр хийсвэр, бэлэг тэмдгийн чанартай боловч зурхайн ном сударт дүрслэн үзүүлэхдээ хүн биетэй, шувуун далавчтай, могой сүүлтэй, гахай хоншоортой, толгой дээр нь гурван дөлт гал бадарч байгаагаар зурсан байдаг (Зураг № 5) Тэрхүү хар нохой зүүн хажуу хавиргаараа дөрвөн тивийг бүрхэн сүмбэр уулыг тойрон цагаригласхийн хэвтэж нар, саран орчих өндөрт эргэлдэн зорчмуй. Зурхайн сударт Тэнгэрийн хар нохойн тухай ийн дүрслэн өгүүлжээ.

Тэнгэрийн хар нохойн тухай зурхайн шинэ, хуучин хоёр ёс

Тэнгэрийн хар нохойн сайн, муу зүгийг олж аливаа үйл хэргээ зохицуулахын учир зурхайн шинэ, хуучин хоёр ёсны аль нэгийг баримтлах учиртай. Энэ хоёр ёс хоорондоо ялгүй зөрүүтэй боловч буруу хазгай зүйл үгүйг эртний монгол зурхайч мэргэд шүүн тунгааж хэрэглэхэд харшлах зүйл үгүйг нотолсон буй. Үүнд:

1. Хятад зурхайн хуучин ёсонд хар нохойн сүүлнээс эхэлж наран зөв эргүүлэн тоолж зүгээ олдог. Хаврын гурван сард хар нохойн сүүл нь бар зүг буюу зүүн зүгт, зуны гурван сард сүүл нь урд, толгой нь хойд, намрын гурван сард сүүл нь баруун, толгой нь зүүн, өвлийн гурван сард сүүл нь хойд, толгой нь урд зүгүүдэд тус тус хандсан байна. (Зураг№ 5-ыг үзнэ үү?)

2. Төгс буянт шинэ зурхайн ёсонд хаврын гурван сард хар нохойн толгой нь бар зүг буюу зүүн зүгт, сүүл нь баруун зүг буюу бичин зүгт хандана. Зуны гурван сард хар нохойн толгой урд, сүүл нь зүүн, өвлийн гурван сард толгой нь хойд, сүүл нь урд зүгт тус тус хандана.

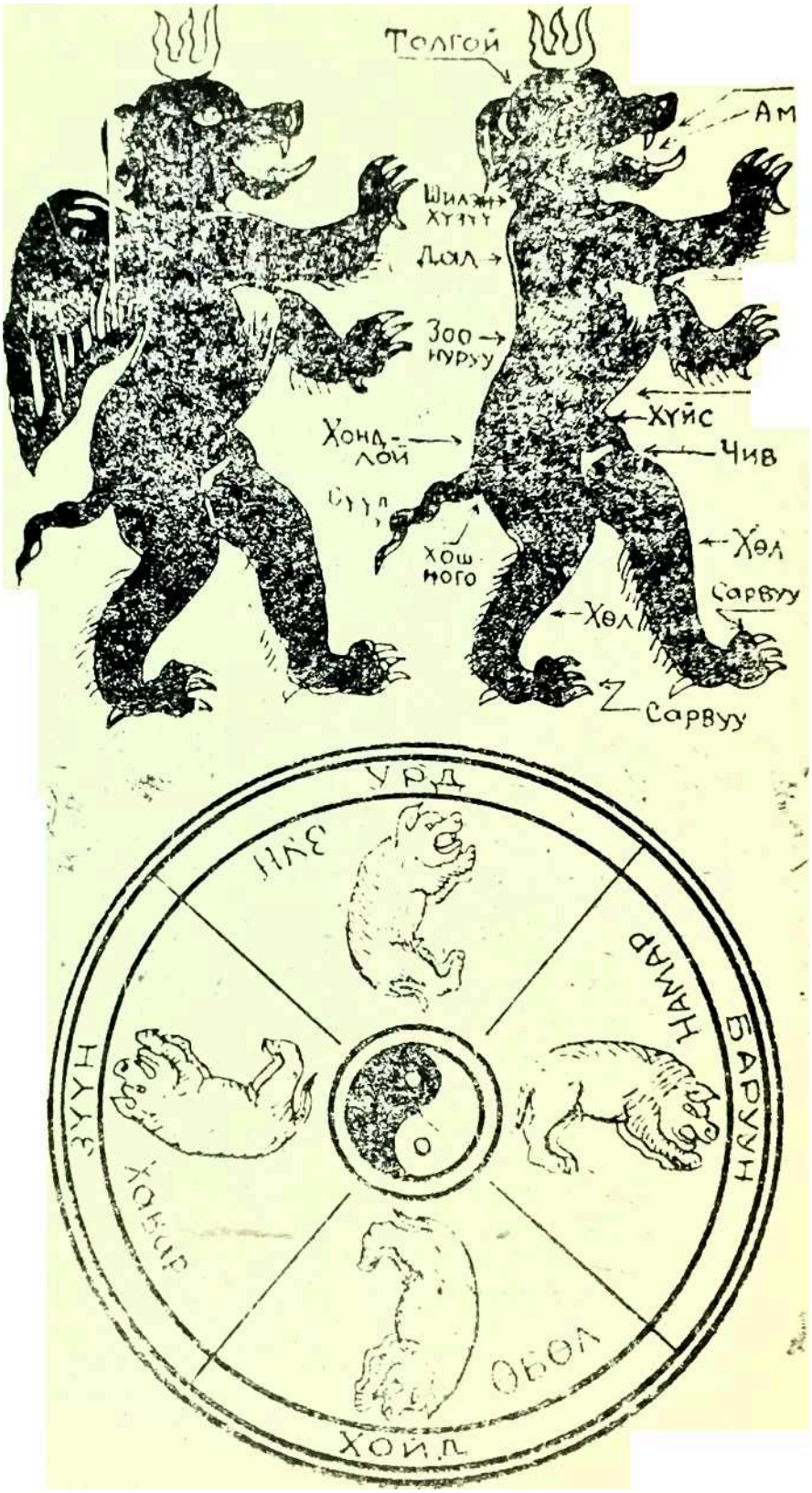
Толгой
Ам
Шил
Хуйс
Чив
Хөл
Сарвуу
Хөл
Сарвуу
Хонд-
лой
Хош
ного
Зоо
нуруу
Урд
Зүн
Нам
Баруун
Хойд
Өмнө
Хойор
Нуруу

ЗУР № 5

Иймд шинэ, хуучин хоёр ёсны цээртэй ба цээргүй зүгийг олохдоо хар нохойгоо зүүн хавиргаар нь хэвтүүлж сүүл толгойны харсан зүгийг олж байж бусад эрхтний хандсан зүгийг хавсралтад (хавсралт № 3) буй 12 хүрд ба хар нохойн зургийг ашиглан олж тогтооно.

Шинэ, хуучин зурхайн ёсонд хар нохойн толгой, сүүл харсан зүгүүд нь адилгүй байдаг боловч цээртэй цээргүй зүгүүд нь ихэвчлэн адил байдаг болой.

Бэр буулгах жил, сар, өдөр, цаг, туйлын цагаан тэнгэрийн явах зүг, лус савдгийн гүйдэл, их бага хар өдөр зэрэг сөрөг нөлөөг цээрлэх бололцоогүй тохиолдолд «Ом агани нигани ажила мандэли мае сууха» хэмээх тарнийг уншиж, Бунд хорол биедээ авч явах юм бол аливаа цээрийг хариулж чадна хэмээн зурхайн номд заасан болой.

Хоёр. Тэнгэрийн хар нохойн жил, сар, хоног, өдөр, цаг

Од гараг, мэнгэ, суудал

— Тэнгэрийн хар нохойн жил нь барс, морь, нохой болой;

— Тэнгэрийн хар нохойн сар нь намрын адаг сар буюу нохой сар болой;

— Тэнгэрийн хар нохойн хоног нь барс, морь, нохой болой;

— Тэнгэрийн хар нохойн гүйх өдрүүд жилийн дөрвөн улиралд 36 өдөр буй;

— Тэнгэрийн хар нохойн цаг нь үдшийн бүрий буюу нохой цаг болой;

— Тэнгэрийн хар нохойн мэнгэ нь хоёр хар, болой;

— Тэнгэрийн хар нохойн суудал нь гал, салхи, огторгуй болой;

— Тэнгэрийн хар нохойн гараг нь Лхагва, Рах хоёр болой;

— Тэнгэрийн хар нохойн од нь Миндүг (2) болой;

— Савдаг буюу газрын эзний хар нохой нь Халч (нохой) болой. Эл нохой сард нэг удаа учирна. Тухайлбал Барс сарын шинийн 8, Туулай сарын 16, Луу сарын 24 гэх мэт; — Тэнгэрийн хар нохойн зүг нь баруун зүг болой.

Гурав. Тэнгэрийн хар нохойн оршин байрлах ёс

Тэнгэрийн хар нохой нь барс, туулай жилд зүүн зүгт, могой, морь жилд урд зүгт, бич тахиа жилд баруун зүгт гахай, хулгана жилд хойд зүгт бүтэн жилийн турш оршин байрлана.

1. Хаврын гурван сард хар нохойн толгой нь зүүн зүгт, ам, гэдэс тал нь өмнө зүгт, нуруу тал нь хойг зүгт, бөгс, сүүл гал нь баруун зүгт тус тус хандан чиглэх бөлгөө.

2. Зуны гурван сард хар нохойн толгой нь урд зүгт, ам, хэвлий тал нь баруун зүгт, нуруу нь зүүн зүгт, бөгс сүүл нь хойд зүгт тус тус хандан чиглэх бөлгөө.

3. Намрын гурван сард хар нохойн толгой баруун зүгт ам, хэвлий нь хойд зүгт, нуруу нь урд зүгт, бөгс, сүүл нь зүүн зүгт тус тус хариа.

4. Өвлийн гурван сард толгой нь хойг зүгт, ам, хэвлий нь зүүн зүгт, нуруу нь баруун зүгт, сүүл, бөгс нь өмнө зүгт тус тус хандан чиглэх бөлгөө.

5. Эм хар нохойн толгой нь хавар, зун, намар, өвлийн дөрвөн улирал дараалан зүүн тийш хандан ам нь урд зүгийг чиглэн сахих бөлгөө.

6. Эр хар нохой нь огторгуй суудалд, эм хар нохой нь хий суудалд тус тус оршин байрлана. Хаврын гурван сард хар нохойн ам урд зүг тийш чиглэхийн цагт хий суудалд баруун соёо нь, гал суудалд ам нь чиглэхийн цагт шороо суудалд зүүн соёо нь тус тус хандана.

Дөрөв. Тэнгэрийн хар нохойн цээртэй, цээргүй зүг

Тэнгэрийн хар нохойн толгой, ам, хоолой, хэвлий, чив, хошного, сүүл, нуруу, дал, шилэн хүзүү гэх зэрэг эрхтнүүд 12 жил болон нэг жилийн хавар, зун, намар өвлийн дөрвөн улирал, мөн сар, өдөр, цагийг эзлэн харилцан адилгүй зүгт хандаж хүний явдал, үйл хэрэгт эерэг, сөрөг нөлөө үзүүлдэг байна. Үүнд: — Хар нохойн толгой харсан зүгт цэрэг мордуулах, шарил гаргах, мод, төмрийн дархны ажил үйлдэхэд ээл муутай тул цээрлэх, мөн шинээр орон гэр барих, сан хөмрөг бүрдүүлэхэд муу; — Хар нохойн ам харсан зүгт эд хөрөнгө тавих, худалдаа хийх, цэрэг мордуулахад мөн ээл муутай. Аянд явбал эдийн гарзтай, харин газар ус тахихад сайн хэмээнэ.

— Хар нохойн хоолой хандсан зүгт эд, юм бусдад өгөх, авахад ээл муу тул засал хийлгэж цээрийг хариулах учиртай.

— Хар нохойн гол зоо нурууны урд хэсэг хандсан зүгт цэргийн үйл хэрэг явуулахад муу гэнэ.

— Хар нохойн өвчүү хандсан зүгт мөн цэргийн үйл хэрэг явуулах хийгээд хор найруулахад муу гэнэ.

— Хар нохойн хэвлий хандсан зүгт байшин, гэрийн буурь засах, суурь тавихыг цээрлэх учиртай бөлгөө.

— Хар нохойн хошного хандсан зүгт шарил гаргах, нүүдэл хийхэд муу тул цээрлэнэ;

— Хар нохойн сүүл хандсан зүгт цэргийн үйл явуулах, шарил гаргахад маш муу хэмээнэ.

— Хар нохойн хондлой хандсан зүгт суварга босгох, мод төмрийн дархны ажил хийх, хот орны үйл ажиллагаа явуулахад ээл муутай; — Хар нохойн давсаг хандсан зүгт тариа тарихад буян хишиг буурна;

— Хар нохойн гол зоо нуруу хандсан зүгт шарил гаргах, эрэл хайгуул хийх, гүрэм засал үйлдэхэд муу хэмээнэ.

— Хар нохойн дал хандсан зүгт шарил гаргах, мод, төмрийн дарх хийх, хот барих ажил эхлэх, бусдад тус хүргэх зэрэгт муу хэмээнэ.

— Хар нохойн шилэн хүзүү харсан зүгт мод төмрийн дархны ажил хийх, суварга босгох, гэр бүрэх ба барихад ээл муутай; — Огторгуй суудалд эр нохой, хий суудалд эм нохой тус тус байрласан цагт аливаа үйл бүтээхэд муу тул заавал засал хариулга хийх учиртай.

— Хаврын цагт хар нохойн ам урд зүг буюу гал суудал хандсан цагт хий суудалд баруун соёо, шороон суудалд зүүн соёо тус тус таарах бөгөөд эдгээр зүгт шарил гаргавал муу; — Тэнгэрийн хар нохойн гүйдэл өдөр нь барс сарын 3, 1, 15-ны өдөр, туулай сарын 1, 10, 13, луу сарын 5, 12, 15, могой сарын 4, 17, 22, морь сарын 1, 5, 12, хонь сарын 3, 6, 15, бич сарын 4, 7, 12, тахиа сарын 6, 7, 12, нохой сарын 6, 7, 9, гахай сарын 1, 3, 9, хулгана сарын 4, 5, 8, үхэр сарын 4, 5, 8-ны өдрүүдэд тохиолдох тул Бунд хорол биедээ авч цээр гаргадаг тарниа уншиж явах ёсон буй.

Тэнгэрийн хар нохойн цээртэй ба цээргүй зүгүүдийг олж түүнд ажил үйлсээ зохицуулахын тулд эл товхимлын хавсралтад буй 12 хүрд ба хар нохойн зургийг ашиглаж болно.

Тав. Тэнгэрийн хар нохой ба бэр сонгох, буулгах тухай

Эл бүлэгт Тэнгэрийн хар нохойн явдал, зүг чигт нийцүүлэн гэр бүл болох, гал голомтоо үүсгэх, үр хүүхэд удам угсаагаа нандигнан залгамжлах үүд хаалгыг анхлан нээх, бэрийг буулгах, хүргэн болох үйлд сайн жил, сар, өдөр, цаг, зүгээ зөв олоход тус болох ёсыг хураангуйлан өгүүлнэ.

Бэр, хүргэн авахад цээртэй ба цээргүй зүгүүд:

а) Бэр, охин авах цээртэй зүгүүд:

Тэнгэрийн хар нохойн толгой, ам, хэвлий, чив, хошного, сүүл, хүзүү хандсан зүгээс бэр буулгах, хүргэн орохыг цээрлэнэ; — Хар нохойн толгой хандсан зүгээс бэр авах ба өгөх ёслол үйлдэхэд хадам эцэг, эхэд харш муу төдийгүй, эр нөхрийнх нь амь насанд цөв учирна хэмээнэ.

— Хар нохойн ам хандсан зүгээс бэр авах ба ёс гүйцэтгэхэд бэрийн насанд цөвтэй төдийгүй эр нөхөрт нь бас муу; — Тэнгэрийн хар нохойн хэвлий хандсан зүгээс бэр авч, буулгаваас эцэг, эхийн нэр төр гутна; — Хар нохойн чив хандсан зүгээс бэр авах, өгөх ёсыг үйлдвээс бэр нь завхай зайдан явдалд автагдаж, их уршиг тарина; — Хар нохойн хошного хандсан зүгээс бэр мордуулах ба буулгавал төрүүлсэн хүүхэд нь хэлгүй, дүлий, эргүү мунхаг хүн болж зүдэрнэ; — Хар нохойн сүүл хандсан зүгээс бэр буулгаваас айл гэр болох эр эм хоёрт муу төдийгүй удам угсаа тасарна; — Хар нохойн хондлой хандсан зүгээс бэр авах, өгөхөд гэр бүл салж сарнин орон гэр эзгүйрнэ; — Хар нохойн хүзүү хандсан зүгээс бэр авбаас ажил үйлсийн бүтэмж төдгүй, саад тотгор байнга учирна.

б) Бэр, охин авах цээргүй сайн зүгүүд:

— Тэнгэрийн хар нохойн өвчүү тал хандсан зүгээс бэр авах, буулгахад сайн хүү төрж, эд хөрөнгө арвижна; — Хар нохойн давсаг хандсан зүгээс бэр авбаас сайн хүү олон төрж, үр ач дэлгэрнэ;

— Хар нохойн зоо нуруу хандсан зүгээс бэр авбал ганц хүү төрнө;

— Хар нохойн зоо нурууны шувтаргын хагас хандсан зүгээс бэр авбаас гэм халгүй болой;

— Хар нохойн дал хандсан зүгээс бэр авах ба өгөхөд цээргүй сайн;

— Хар нохойн хүйс хандсан зүгээс бэр охин авбаас сайн хэмээнэ.

Тайлбар: Бэр буулган авах цээртэй, цээргүй зүгийг олохдоо бэр, хүргэний аж төрж байгаа гэр байшингаар төв болгож хавсралт 12 хүрд ба хар нохойн зургийг ашиглан зүг чигээ тогтооно.

Тайлбар: Гэрлэгсдийн махбодод сүлдний махбод орохгүй. Амь, бие, эрхтэн, хийморь махбодыг олохдоо өөрийн төрсөн жилийг хүснэгтээс олж ямар махбодтой болохоо мэднэ. Жишээ нь модон хулгана жил төрсөн эр, эм хүн модон хулгана жил гэдэг хүснэгтэд үзнэ.

(Хавсралт № 1-ээс төрсөн жилийнхээ махбодыг эхлэн олж болно)
Харьцуулсан хүснэгтийг тайлан унших түлхүүр
(Хавсралт № 2)

Жишээ нь: Аргын тооны 1900 он нь билгийн тооны 1 цагаан мэнгэтэй төмөр хулгана жилтэй онолдон дүйцэж байна.

Арван хоёр жил бүхий хүснэгтийн аргын он жилийн онолдуулсан нүдэнд эхлээд аргын тооны он (жишээ нь 1900 он) түүний дор буй хураангуй үсэг нь тө-төмөр, у- ус, мо-мод, га-гал, шо-шороо хэмээх таван махбодын нэрийн эхний үсэг болой. Тэр үсгийн ард буй 9, 8, 7, 6, 5, 4, 3, 2, 1 хэмээх тоо нь тухайн жилийн мэнгэний тоо болой.

Хавсралт 1 : Эр, эм хүмүүний махбодыг олох нэгэн жаран жилийн хүснэгт

Жилийн махбод модон эр хүн, төрсөн жил хулгана бол:

Амь махбод нь ус
Бие махбод нь төмөр Эрхтэн махбод нь мод Хийморь махбод нь мод Сүлд махбод нь төмөр

Жилийн махбод нь модон эм хүн, төрсөн жил нь үхэр бол:

Амь махбод нь шороо Бие махбод нь төмөр Эрхтэн махбод нь мод Хийморь махбод нь ус Сүлд махбод нь гал

Жилийн махбод нь гал эр хүн, төрсөн жил нь бар бол:

Амь махбод нь мод Бие махбод нь гал Эрхтэн махбод нь гал Хийморь махбод нь төмөр Сүлд махбод нь ус

Жилийн махбод нь гал эм хүн, төрсөн жил нь туулай бол:

Амь махбод нь мод Бие махбод нь гал Эрхтэн махбод нь гал Хийморь махбод нь гал Сүлд махбод нь ус

Жилийн махбод нь шороо эр хүн, төрсөн жил нь луу бол:

Амь махбод нь шороо Бие махбод нь мод Эрхтэн махбод нь шороо Хийморь махбод нь мод Сүлд махбод нь гал

Жилийн махбод нь шороо эм хүн, төрсөн жил нь могой бол:

Амь махбод нь гал Бие махбод нь мод Эрхтэн махбод нь шороо Хийморь махбод нь ус Сүлд махбод нь мод

Жилийн махбод нь төмөр эр хүн, төрсөн жил нь морь бол:

Амь махбод нь гал Бие махбод нь шороо Эрхтэн махбод нь төмөр Хийморь махбод нь төмөр Сүлд махбод нь мод

Жилийн махбод нь төмөр эм хүн, төрсөн жил нь хонь бол:

Амь махбод нь шороо Бие махбод нь шороо Эрхтэн махбод нь төмөр Хийморь махбод нь гал Сүлд махбод нь гал

Жилийн махбод нь усан эр хүн, төрсөн жил нь бич бол:

Амь махбод нь төмөр Бие махбод нь төмөр Эрхтэн махбод нь ус Хийморь махбод нь мод Сүлд махбод нь шороо

Жилийн махбод нь усан эм хүн, төрсөн жил нь тахиа бол:

Амь махбод нь төмөр Бие махбод нь төмөр Эрхтэн махбод нь ус Хийморь махбод нь ус Сүлд махбод нь шороо

Жилийн махбод нь мод эр хүн, төрсөн жил нь нохой бол:

Амь махбод нь шороо Бие махбод нь гал Эрхтэн махбод нь мод Хийморь махбод нь төмөр Сүлд махбод нь гал

Жилийн махбод нь мод эм хүн, төрсөн жил нь гахай бол:

Амь махбод нь ус
Бие махбод нь гал Эрхтэн махбод нь мод Хийморь махбод нь гал Сүлд махбод нь төмөр

Жилийн махбод гал эр хүн, төрсөн жил нь хулгана бол:

Амь махбод нь ус
Бие махбод нь ус
Эрхтэн махбод нь гал Хийморь махбод нь мод Сүлд махбод нь төмөр

Жилийн махбод нь гал эм хүн, төрсөн жил нь үхэр бол:

Амь махбод нь шороо Бие махбод нь ус
Эрхтэн махбод нь гал Хийморь махбод нь ус Сүлд махбод нь гал

Жилийн махбод нь шороо эр хүн, төрсөн жил нь бар бол:

Амь махбод нь могой Бие махбод нь шороо Эрхтэн махбод нь шороо Хийморь махбод нь төмөр Сүлд махбод нь ус

Жилийн махбод нь шороо эм хүн, төрсөн жил нь туулай бол:

Амь махбод нь мод Бие махбод нь шороо Эрхтэн махбод нь шороо Хийморь махбод нь гал Сүлд махбод нь ус

Жилийн махбод нь төмөр эр хүн, төрсөн жил нь луу бол:

Амь махбод нь шороо Бие махбод нь төмөр Эрхтэн махбод нь төмөр Хийморь махбод нь мод Сүлд махбод нь гал

Жилийн махбод нь төмөр эм хүн, төрсөн жил нь могой бол:

Амь махбод нь гал Бие махбод нь төмөр Эрхтэн махбод нь төмөр Хийморь махбод нь ус Сүлд махбод нь мод

Жилийн махбод нь ус эр хүн, төрсөн жил нь морь бол:

Амь махбод нь гал Бие махбод нь мод Эрхтэн махбод нь ус Хийморь махбод нь төмөр Сүлд махбод нь төмөр

Жилийн махбод нь ус эм хүн, төрсөн жил нь хонь бол:

Амь махбод нь шороо Бие махбод нь мод Эрхтэн махбод нь ус Хийморь махбод нь гал Сүлд махбод нь гал

Жилийн махбод нь модон эр хүн, төрсөн жил нь бич бол:

Амь махбод нь төмөр Бие махбод нь ус
Эрхтэн махбод нь мод Хийморь махбод нь мод Сүлд махбод нь шороо

Жилийн махбод нь модон эм хүн, төрсөн жил нь тахиа бол:

Амь махбод нь төмөр Бие махбод нь ус
Эрхтэн махбод нь мод Хийморь махбод нь ус Сүлд махбод нь шороо

Жилийн махбод нь гал эр хүн, төрсөн жил нь нохой бол:

Амь махбод нь шороо Бие махбод нь шороо Эрхтэн махбод нь гал Хийморь махбод нь төмөр Сүлд махбод нь гал

Жилийн махбод нь гэл эм хүн, төрсөн жил нь гахай бол:

Амь махбод нь ус
Бие махбод нь шороо Эрхтэн махбод нь гал Хийморь махбод нь гал Сүлд махбод нь төмөр

Жилийн махбод нь шороо эр хүн, төрсөн жил нь хулгана бол:

Амь махбод нь ус
Бие махбод нь гал Эрхтэн махбод нь шороо Хийморь махбод нь мод Сүлд махбод нь төмөр

Жилийн махбод нь шороо эм хүн, төрсөн жил нь үхэр бол:

Амь махбод нь шороо Бие махбод нь гал Эрхтэн махбод нь шороо Хийморь махбод нь ус Сүлд махбод нь гал

Жилийн махбод нь төмөр эр хүн, төрсөн жил нь бар бол:

Амь махбод нь мод Бие махбод нь мод Эрхтэн махбод нь төмөр Хийморь махбод нь төмөр Сүлд махбод нь ус

Жилийн махбод нь төмөр эм хүн, төрсөн жил нь туулай бол:

Амь махбод нь мод Бие махбод нь мод Эрхтэн махбод нь төмөр Хийморь махбод нь гал Сүлд махбод нь ус

Жилийн махбод нь ус эр хүн, төрсөн жил нь луу бол:

Амь махбод нь шороо Бие махбод нь ус
Эрхтэн махбод нь ус Хийморь махбод нь мод Сүлд махбод нь гал

Жилийн махбод нь ус эм хүн, төрсөн жил нь могой бол:

Амь махбод нь гал Бие махбод нь ус
Эрхтэн махбод нь ус Хийморь махбод нь ус Сүлд махбод нь мод

Жилийн махбод нь мод эр хүн, төрсөн жил нь морь бол:

Амь махбод нь гал Бие махбод нь төмөр Эрхтэн махбод нь мод Хийморь махбод нь төмөр Сүлд махбод нь мод

Жилийн махбод нь мод эм хүн, төрсөн жил нь хонь бол:

Амь махбод нь шороо Бие махбод нь төмөр Эрхтэн махбод нь мод Хийморь махбод нь гал Сүлд махбод нь гал

Жилийн махбод нь гал эр хүн, төрсөн жил нь бич бол:

Амь махбод нь төмөр Бие махбод нь гал Эрхтэн махбод нь гал Хийморь махбод нь мод Сүлд махбод нь шороо

Жилийн махбод нь гал эм хүн, төрсөн жил нь тахиа бол:

Амь махбод нь төмөр Бие махбод нь гал Эрхтэн махбод нь гал Хийморь махбод нь ус Сүлд махбод нь шороо

Жилийн махбод нь шороо эр хүн, төрсөн жил нь нохой бол:

Амь махбод нь шороо Бие махбод нь мод Эрхтэн махбод нь шороо Хийморь махбод нь төмөр Сүлд махбод нь гал

Жилийн махбод нь шороо эм хүн, төрсөн жил нь гахай бол:

Амь махбод нь ус

Бие махбод нь мод Эрхтэн махбод нь шороо Хийморь махбод нь гал Сүлд махбод нь төмөр

Жилийн махбод нь төмөр эр хүн, төрсөн жил нь хулгана бол:

Амь махбод нь ус

Бие махбод нь шороо Эрхтэн махбод нь төмөр Хийморь махбод нь мод Сүлд махбод нь төмөр

Жилийн махбод нь төмөр эм хүн, төрсөн жил нь үхэр бол:

Амь махбод нь шороо Бие махбод нь шороо Эрхтэн махбод нь төмөр Хийморь махбод нь ус Сүлд махбод нь гал

Жилийн махбод нь ус эр хүн, төрсөн жил нь бар бол:

Амь махбод нь мод Бие махбод нь төмөр Эрхтэн махбод нь ус Хийморь махбод нь төмөр Сүлд махбод нь ус

Жилийн махбод нь ус эм хүн, төрсөн жил нь туулай бол:

Амь махбод нь мод Бие махбод нь төмөр Эрхтэн махбод нь ус Хийморь махбод нь гал Сүлд махбод нь ус

Жилийн махбод нь мод эр хүн, төрсөн жил нь луу бол:

Амь махбод нь шороо Бие махбод нь гал Эрхтэн махбод нь мод Хийморь махбод нь мод Сүлд махбод нь гал

Жилийн махбод нь мод эм хүн, төрсөн жил нь могой бол:

Амь махбод нь гал Бие махбод нь гал Эрхтэн махбод нь мод Хийморь махбод нь ус Сүлд махбод нь мод

Жилийн махбод нь гал эр хүн, төрсөн жил нь морь бол:

Амь махбод нь гал Бие махбод нь ус
Эрхтэн махбод нь гал Хийморь махбод нь төмөр Сүлд махбод нь мод

Жилийн махбод нь гал эм хүн, төрсөн жил нь хонь бол:

Амь махбод нь шороо Бие махбод нь ус
Эрхтэн махбод нь гал Хийморь махбод нь гал Сүлд махбод нь гал

Жилийн махбод нь шороо эр хүн, төрсөн жил нь бич бол:

Амь махбод нь төмөр Бие махбод нь шороо Эрхтэн махбод нь шороо Хийморь махбод нь мод Сүлд махбод нь шороо

Жилийн махбод нь шороо эм хүн, төрсөн жил нь тахиа бол:

Амь махбод нь төмөр Бие махбод нь шороо Эрхтэн махбод нь шороо Хийморь махбод нь ус Сүлд махбод нь шороо

Жилийн махбод нь төмөр эр хүн, төрсөн жил нь нохой бол:

Амь махбод нь шороо Бие махбод нь төмөр Эрхтэн махбод нь төмөр Хийморь махбод нь төмөр Сүлд махбод нь гал

Жилийн махбод нь төмөр эм хүн, төрсөн жил нь гахай бол:

Амь махбод нь ус
Бие махбод нь төмөр Эрхтэн махбод нь төмөр Хийморь махбод нь гал Сүлд махбод нь төмөр

Жилийн махбод нь ус эр хүн, төрсөн жил нь хулгана бол:

Амь махбод нь ус
Бие махбод нь мод Эрхтэн махбод нь ус Хийморь махбод нь мод Сүлд махбод нь төмөр

Жилийн махбод нь ус эм хүн, төрсөн жил нь үхэр бол:

Амь махбод нь шороо Бие махбод нь мод Эрхтэн махбод нь гал Хийморь махбод нь ус Сүлд махбод нь гал

Жилийн махбод нь мод эр хүн, төрсөн жил нь бар бол:

Амь махбод нь мод Бие махбод нь ус
Эрхтэн махбод нь мод Хийморь махбод нь төмөр Сүлд махбод нь ус

Жилийн махбод нь мод эм хүн, төрсөн жил нь туулай бол:

Амь махбод нь мод Бие махбод нь ус
Эрхтэн махбод нь мод Хийморь махбод нь гал Сүлд махбод нь ус

Жилийн махбод нь гал эр хүн, төрсөн жил нь луу бол:

Амь махбод нь шороо Бие махбод нь шороо Эрхтэн махбод нь гал Хийморь махбод нь мод Сүлд махбод нь гал

Жилийн махбод нь гал эм хүн, төрсөн жил нь могой бол:

Амь махбод нь гал Бие махбод нь шороо Эрхтэн махбод нь гал Хийморь махбод нь ус Сүлд махбод нь мод

Жилийн махбод махбод нь шороо эр хүн, төрсөн жил нь морь бол:

Амь махбод нь гал Бие махбод нь гал Эрхтэн махбод нь шороо Хийморь махбод нь төмөр Сүлд махбод нь мод

Жилийн махбод нь шороо эм хүн, төрсөн жил нь хонь бол:

Амь махбод нь шороо Бие махбод нь гал Эрхтэн махбод нь шороо Хийморь махбод нь гал Сүлд махбод нь гал

Жилийн махбод нь төмөр эр хүн, төрсөн жил нь бич бол:

Амь махбод нь төмөр Бие махбод нь мод Эрхтэн махбод нь төмөр Хийморь махбод нь мод Сүлд махбод нь шороо

Жилийн махбод нь төмөр эм хүн, төрсөн жил нь тахиа бол:

Амь махбод нь төмөр Бие махбод нь мод Эрхтэн махбод нь төмөр Хийморь махбод нь ус Сүлд махбод нь шороо

Жилийн махбод нь ус эр хүн, төрсөн жил нь нохой бол:

Амь махбод нь шороо Бие махбод нь ус
Эрхтэн махбод нь ус Хийморь махбод нь төмөр Сүлд махбод нь гал

Жилийн махбод нь ус эм хүн, төрсөн жил нь гахай бол:

Амь махбод нь ус
Бие махбод нь ус
Эрхтэн махбод нь ус Хийморь махбод нь гал Сүлд махбод нь төмөр

Хавсралт 2 : БИЛГИЙН ТООЛЛЫН 12 ЖИЛИЙГ АРГЫН ОН ТООЛОЛТОЙ ХАРЬЦУУЛСАН ХҮСНЭГТ (1900-2019 он)

Хулгана жил

1900 — төмөр 1
1912 — ус 7
1924 — мод 4
1936 — гал 1
1948 — шороо 7
1960 — төмөр 4
1972 — ус 1
1984 — мод 7
1996 — гал 4
2008 — шороо 1

Үхэр жил

1901 — төмөр 9
1913 — ус 6
1925 — мод 3
1937 — гал 9
1949 — шороо 6
1961 — төмөр 3
1973 — ус 9
1985 — мод 6
1997 — гал 3
2009 — шороо 9

Бар жил

1902 — ус 8
1914 — мод 5
1926 — гал 2
1938 — шороо 8
1950 — төмөр 5
1962 — ус 2
1974 — могой 8
1986 — гал 5

1998 — шороо 2
2010 — төмөр 8

Туулай жил

1903 — ус 7
1915 — могой 4
1927 — гал 1
1939 — шороо 7
1951 — төмөр 4
1963 — ус 1
1975 — могой 7
1987 — гал 4
1999 — шороо 1
2011 — төмөр 7

Луу жил

1904 — могой 6
1916 — гал 3
1928 — шороо 9
1940 — төмөр 6
1952 — ус 3
1964 — могой 9
1976 — гал 6
1988 — шороо 3
2000 — төмөр 9
2012 — ус 6

Могой жил

1905 — мод 5
1917 — гал 2
1929 — шороо 8
1941 — төмөр 5
1953 — ус 2
1965 — могой 8
1977 — гал 5
1989 — шороо 2
2001 — төмөр 8

2013 — ус 5

Морь жил

1906 — гал 4
1918 — шороо 1
1930 — төмөр 7
1942 — ус 4
1954 — мод 1
1966 — гал 7
1978 — шороо 4
1990 — төмөр 1
2002 — ус 7
2014 — мод 4

Хонь жил

1907 — гал 3
1919 — шороо 9
1931 — төмөр 6
1943 — ус 3
1955 — мод 9
1967 — гал 6
1979 — шороо 3
1991 — төмөр 9
2003 — ус 6
2015 — мод 3

Бич жил

1908 — шороо 2
1920 — төмөр 8
1932 — ус 5
1944 — мод 2
1956 — гал 8
1968 — шороо 5
1980 — төмөр 2
1992 — ус 8
2004 — мод 5
2016 — гал 2

Тахиа жил

1909 — шороо 1
1921 — төмөр 7
1933 — ус 4
1945 — мод 1
1957 — гал 7
1969 — шороо 4
1981 — төмөр 1
1993 — ус 7
2005 — мод 4
2017 — гал 1

Нохой жил

1910 — төмөр 9
1922 — ус 6
1934 — мод 3
1946 — гал 9
1958 — шороо 6
1970 — төмөр 3
1982 — ус 9
1994 — мод 6
2006 — гал 3
2018 — шороо 9

Гахай жил

1911 — төмөр 8
1923 — ус 5
1935 — мод 2
1947 — гал 8
1959 — шороо 5
1971 — төмөр 2
1983 — ус 8
1995 — мод 5
2007 — гал 2
2019 — шороо 8

Хавсралт 3

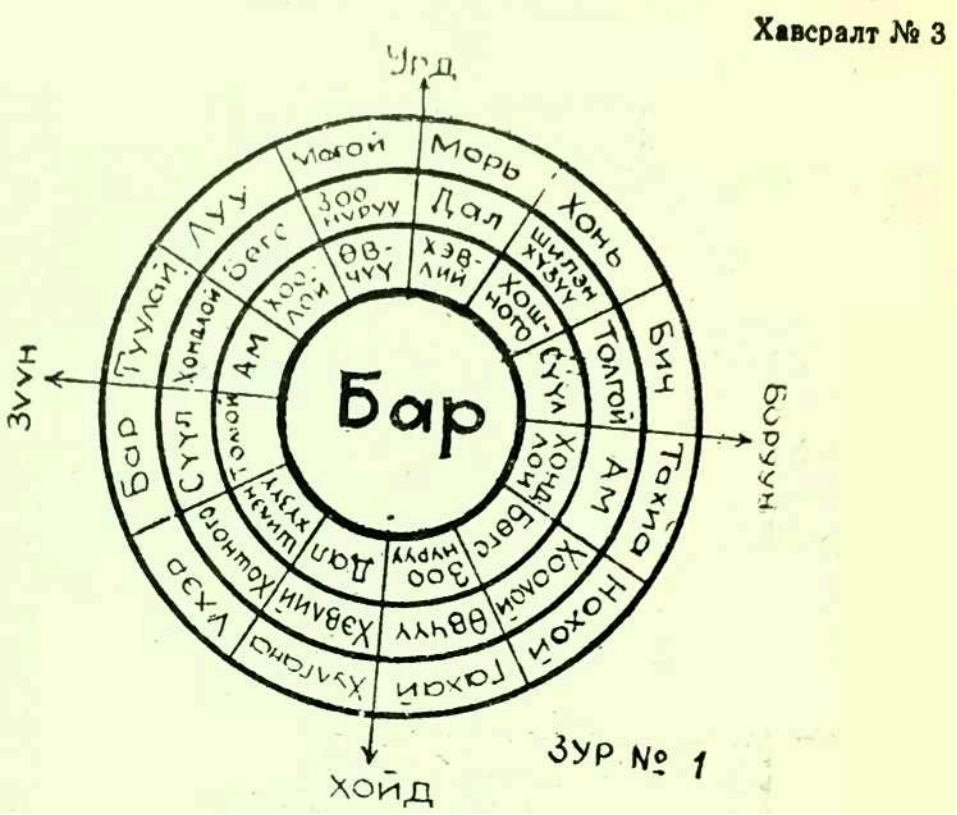
Хавсралт № 3
Угд
Морь
Хонь
Бич
Тахиа
Нохой
Гахай
Хулгана
Ухэр
Бар
Туулай
Луу
Могой
Дал
Шилэн хувуу
Толгой
Ам
Хоньхон
Хоньхон
Бэгс
Хоньхон
Хоньхон
Ам

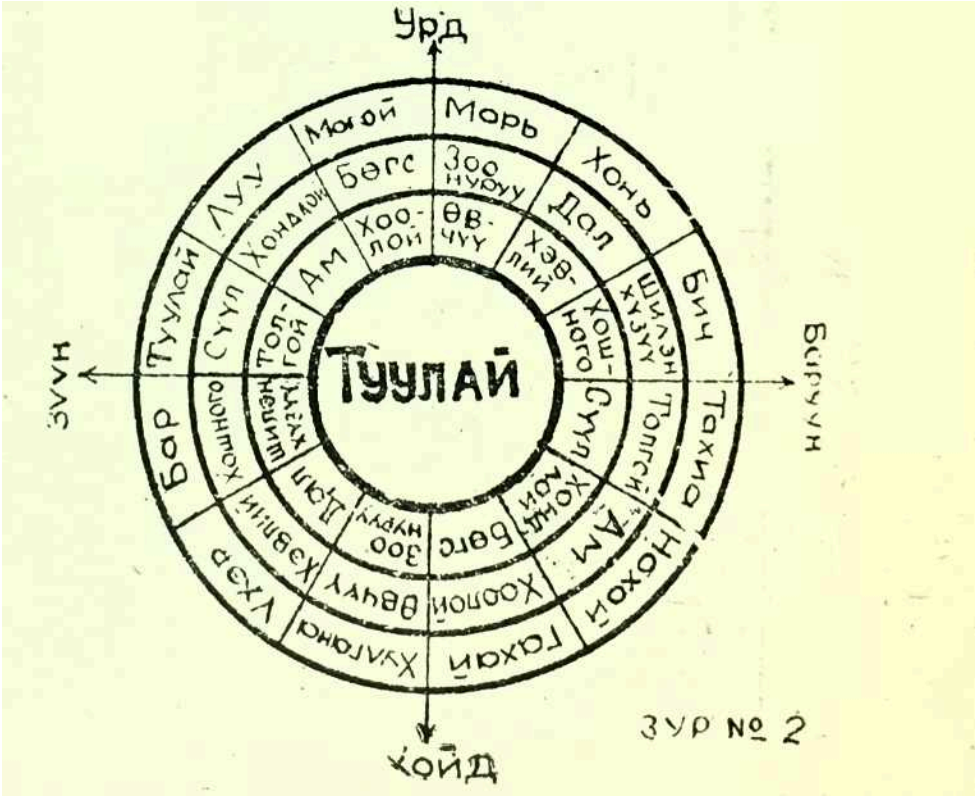
Туулай
Зүүн
Баруун
Урд
Хойд
Бар
Тахиа
Нохой
Гахай
Хулгана
Үхэр
Барс
Туулай
Луу
Могой
Морь
Хонь
Бич
Хулгана
Хонгор
Хонгорцогт
Хонгорцогтой
Хонгорцогтой
Хонгорцогтой

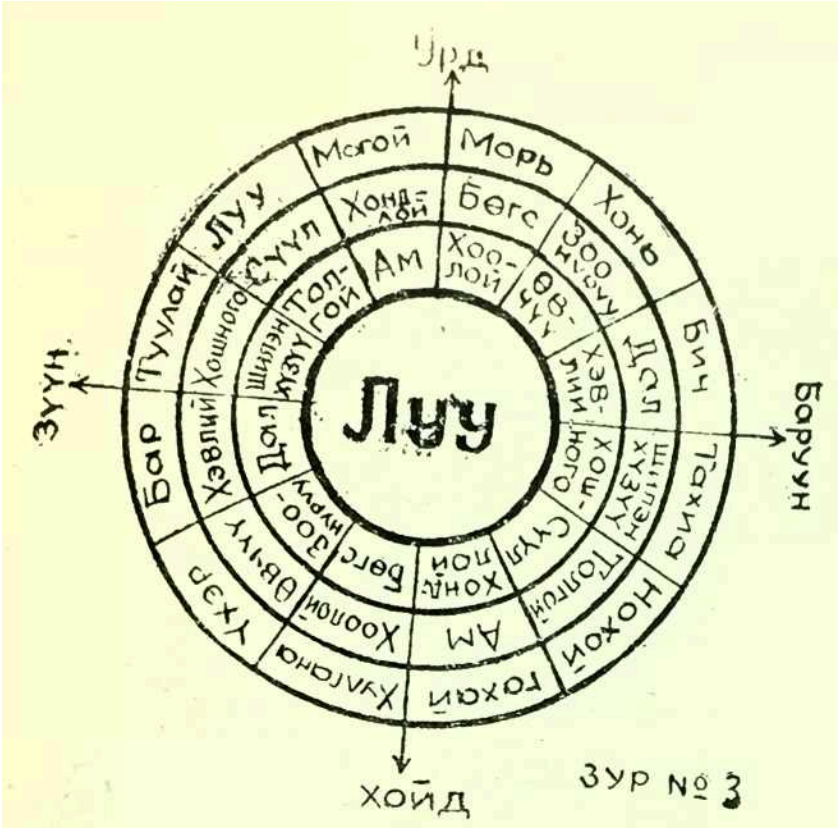
Урд
Могой
Морь
Хонь
Бич
Тахиа
Нохой
Тохой
Хулгана
Ухэр
Бар
Туулай
Луу
Луу
Зүүн
Баруун
Хойд
Зур № 3

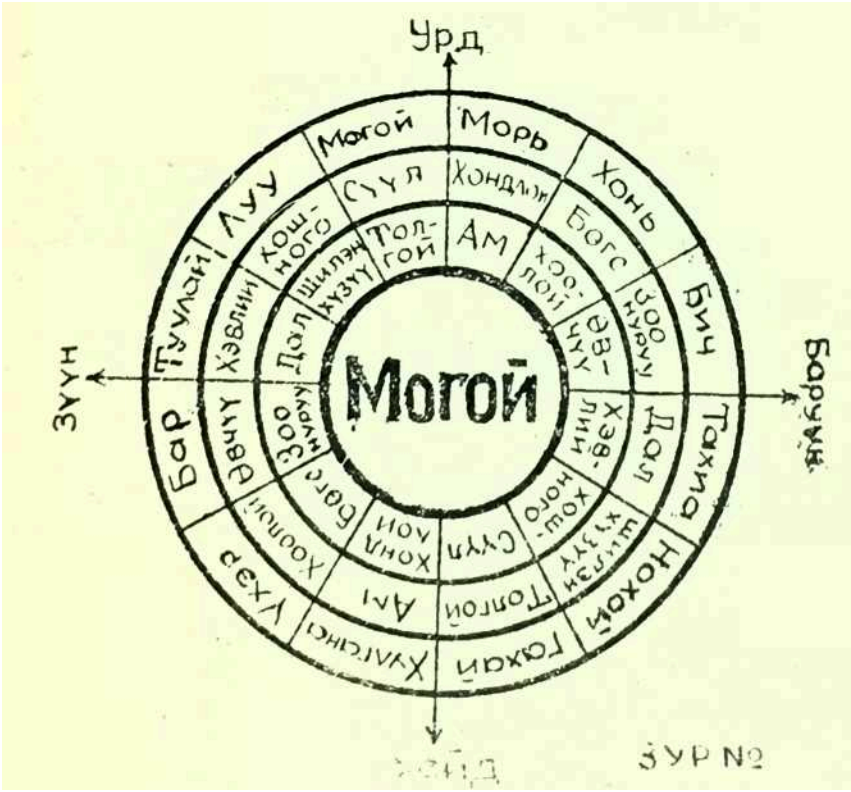
Урд
Могой
Морь
Хонь
Бич
Тахиа
Нохой
Тохой
Хулгана
Ухэр
Бар
Туулай
Луу
Могой
Зүүн
Баруун
Зур №

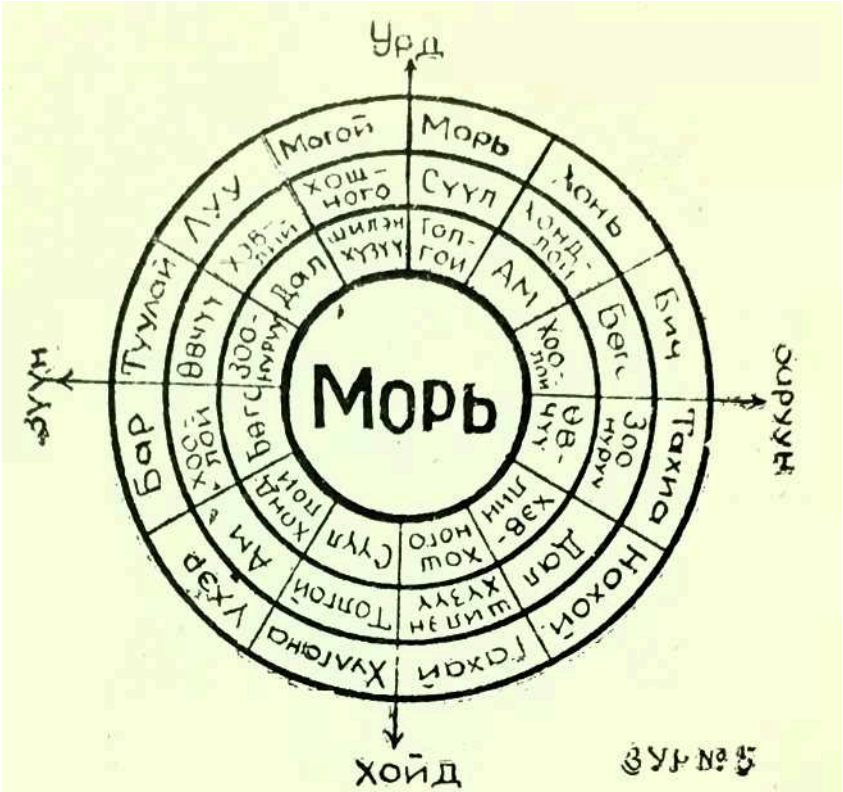
Урд
Морь
Хонь
Бич
Тахиа
Нохой
Гахай
Хулгана
Тэмээ
Бар
Туулай
Луу
Могой
Морь
Сүүл
Хонь
Бич
Бөгс
Ам
Даал
Хошного
Морь
Зүүн
Баруун
Хойд
Зур №5

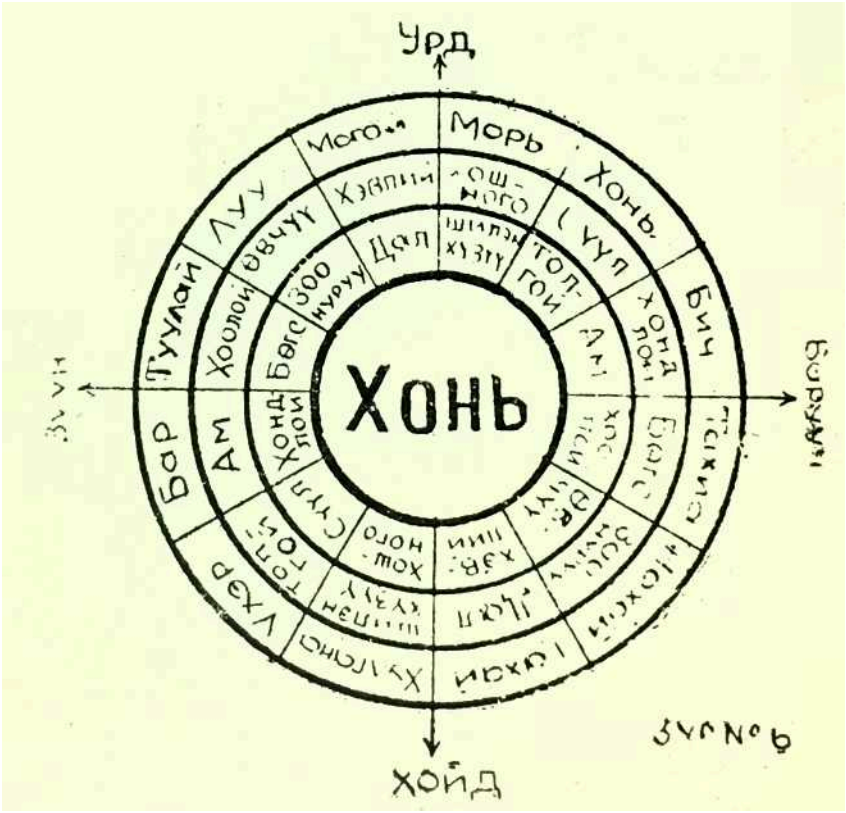
Урд
Морь
Хонь
Бич
Тахиа
Нохой
Гахай
Хулгана
Тэмээ
Бар
Туулай
Луу
Могой
Морь
Сүүл
Хонь
Бич
Бөгс
Ам
Даал
Хошного
Хонь
Зүүн
Баруун
Хойд
Зур №6

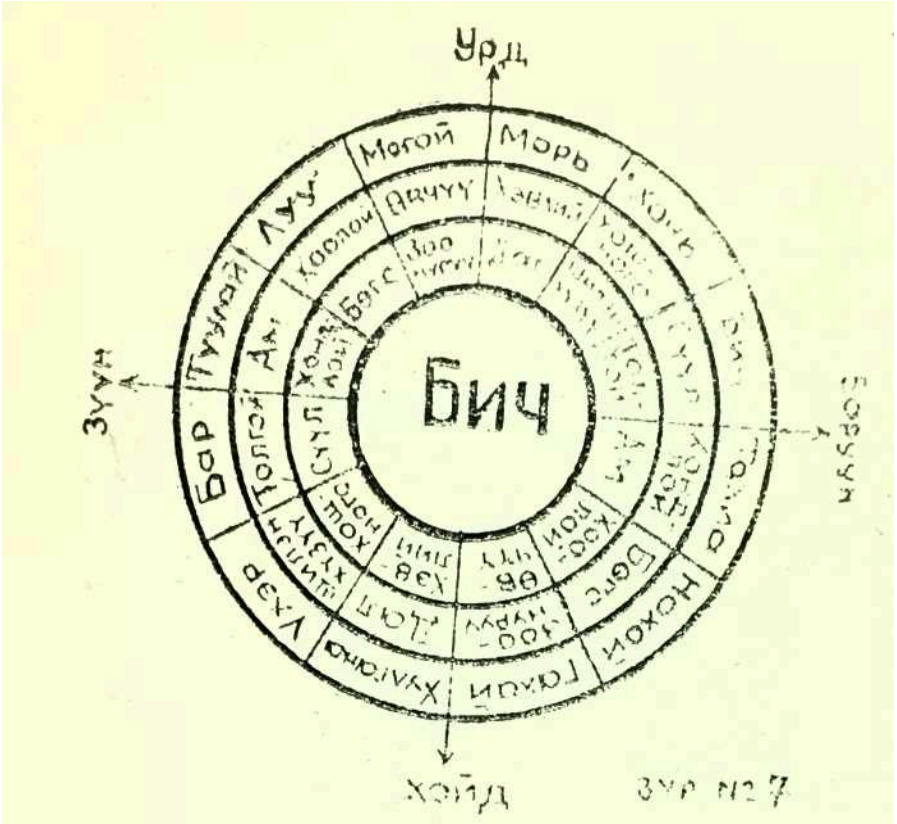
Урд
Магой
Морь
Хонь
Бич
Бар
Туулай
Луу
Зүүн
Баруун
Хойд

Зур №7

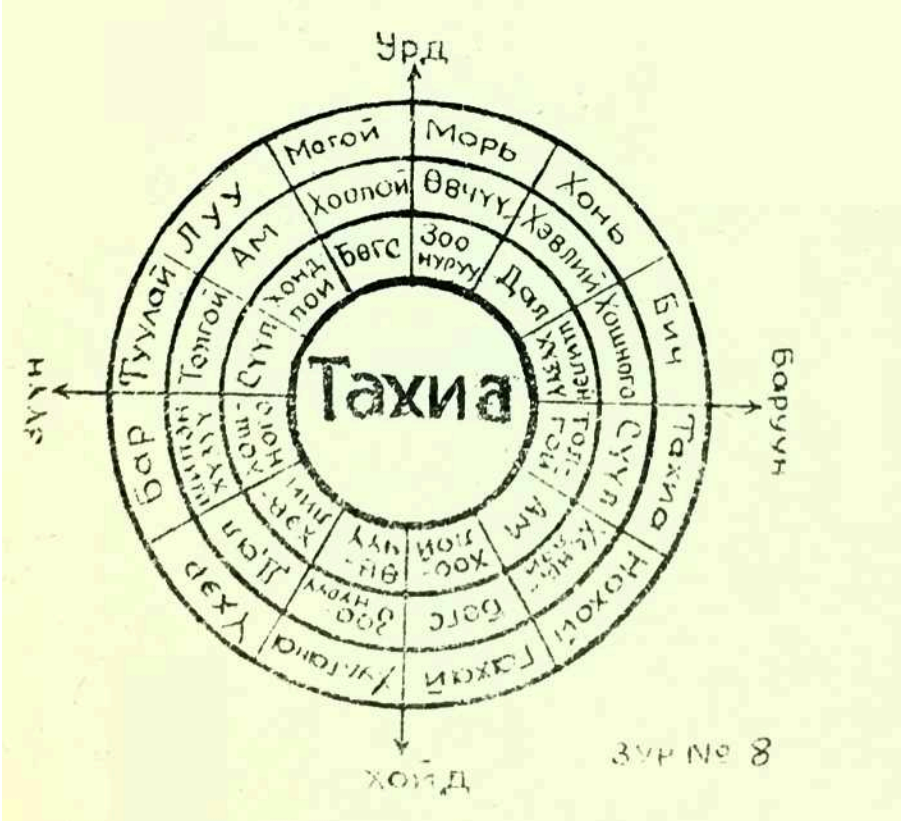
Урд
Магой
Морь
Хонь
Бич
Тахиа
Бар
Туулай
Луу
Зүүн
Баруун
Хойд

Зур № 8

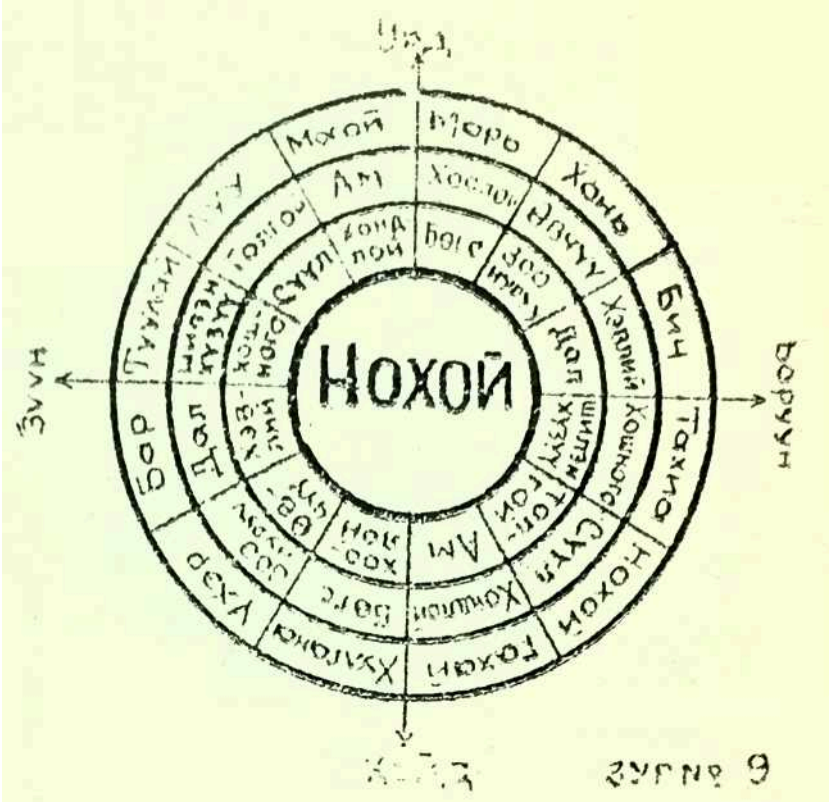
Нохой
Урд
Хойд
Зүүн
Баруун
Морь
Хонь
Бич
Тахиа
Нохой
Гахай
Тоохой
Хулгана
Бар
Туулай
Луу
Могой
Ам
Хоолой
Ивчуу
Хэвтий
Сүүл
Хонд-лой
Бөгс
Зоо-нуруу
Хоолонгоо
Шишгэ-хузуу
Хоц-ного
Хэв-лий
Хоо-лой
Ам
Тол-гой

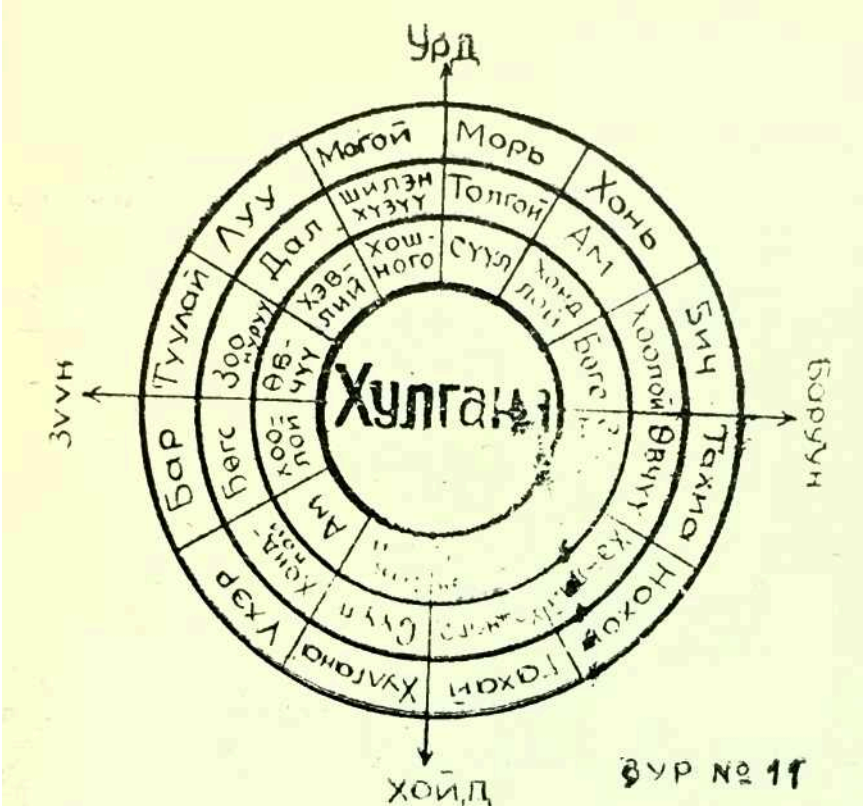
Урд
Хойд
Зүүн
Баруун
Хулганы
Магой
Морь
Хонь
Бич
Тахиа
Нохой
Гахай
Хулгана
Үхэр
Бар
Туулай
Луу
Дал
Шилэн хүзүү
Толгой
Ам
Хоолой
Өвчүү
Хөх
Хөвөн
Хоолой
Ам
Бөгс
Зоо хуруу
Хэв-лий
Хош-ного
Сүүл
Хонгор
Бөгс
Хоолой
Ам
Хөвөн
Хөх
Өвчүү
Зоо хуруу
Бөгс
Ам
Хоолой

ЭЛ НОМЫГ БҮТЭЭХЭД ЭШ БОЛГОСОН СУДАР НОМ

1. Элдэв хэрэгт хаш хайрцаг нэрт бичиг хэмээх судар 2. Шилжин Милан судар
3. «Тансан ламын буртан өр зурхайн ёсон оршвой» хэмээх судар 4. Хагча мала Бара ям хэмээх судар
5. «Монгол зурхай хүн судлал» УБ 1990 он 6. Б. Батжаргал, Л, Тэрбиш, Д. Зуухаа, Б. Гончигдорж нарын хамтын бүтээл «Монгол зурхай буюу эртний монголын математик» ном

Уг номыг “Болор дуран” шалгуураар шүүсэн болно.
Программтай танилцах бол сурталчилгаа дээр товшиж холбоос руу орно уу.

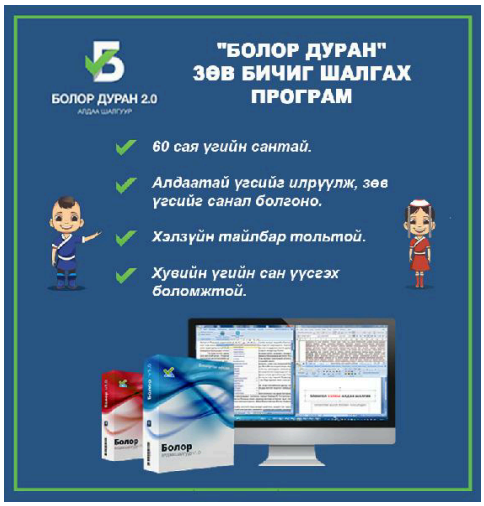

Өглөгийн эзний сонорт

Та манай номын санд хандив өргөж болно.

Таны хандивласан мөнгө:

- Хэвлэгдсэн номыг цахим хэлбэрт оруулах
- Цахимд оруулсан номыг ариутган шүүх
- Цахим технологийн тоног төхөөрөмж авах
- Цахим номын санг өргөжүүлэх
- Цахим номын сангийн чиглэлээр судалгаа хийж, сурч байгаа оюутан судлаачийг дэмжихэд зарцуулагдана.

Хандив өргөх данс "Хаан банк" 5027 8982 35 (төгрөг) ЦОГТ ОХИН ТЭНГЭР САН

Qpay

1992 оны хэвлэлийн Хэвлэн нийтлэлийн мэдээлэл

ЗАЯАНЫ ХАНИА ШИНЖИН ТАНИХ ЗУРХАЙН ТОВЧ ОРШВОЙ

Хэвлэлд бэлтгэсэн Ш. Агваандондов
Хянан тохиолдуулж эрхлэн хэвлүүлсэн Ц. Нацагдорж

Зургийг Ц. Элдэв-Очир Уран сайхны редактор Ц. Элдэв-0чир
Тех. ред. Ш. Алтангинж Хянагч О. Туяа

Өрөлтөд 1992 оны 8 сард орж 1992 оны 11 сард хэвлэв.
Цаасны хэмжээ 84х108/32

Хх 1,75
Хнх 2.94
За № 64

Ардын Цэргийн Хэвлэлийн «Шувуун саарал» компани Улаанбаатар хот. Партизаны гудамж 2